

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Β'.
ΤΕΥΧΟΣ ΙΕ'

ΜΑΪΟΣ
1902

ΑΘΗΝΗΣΙ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΟΔΟΣ ΠΙΝΑΚΩΤΩΝ 22α
ΕΚΑΣΤΟΝ ΤΕΥΧΟΣ ΔΡ. 1,20

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Ἔτησίαι. . . δρ. 12. — Ἐξάμηνος. . . δρ. 6

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ εἰς χρυσόν.

Δε' ἀγγελίας ἰδιαίτεραι συμφωνίαι.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὀδὸς Πινακωτῶν 22α.

ΕΤΟΣ Β'. ΜΑΪΟΣ 1902 ΤΕΥΧΟΣ ΙΒ'.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Α. Κουρτίδου. Παιδικὰ διηγήματα. Ἐκδοσις Β'. Βιβλιοπωλεῖον Ἰω. Κολλάρου. Ἐν Ἀθήναις. Κοσμοῦνται ἀπὸ ὠραιότητας εἰκονογραφίας τῆς δεσποινίδος Θ. Φλωρᾶ. Ὁ προοδευτικώτατος διευθυντὴς τοῦ βιβλιοπωλείου τῆς «Ἐστίας» κ. Κολλάρος εἶνε ἄξιος θερμῶν συγχαρητηρίων διότι ἐπλούτισε τὴν παιδικὴν βιβλιοθήκην διὰ μιᾶς καλλιτεχνικῆς ἐκδόσεως. Σκίτσα τῆς δεσποινίδος Φλωρᾶ ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου παραθέτομεν ἐν τῷ παρόντι τεύχει.

Σαμικὸς ἀστὴρ. Δεκαπενθήμερον Περιοδικόν.

Ι. Π. Παπασταθοπούλου. Ἡ ἐπάνοδος. Δραμᾶτιον. Ἐν Πύργῳ.

Δ. Πλατύκ. Μελέτη περὶ τοῦ Ἐλεγκτικῆς συνεδρίου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

E. Bonnaffé. Etudes sur l'art et la curiosité.

L. Bray. Du Beau. Essai sur l'origine et l'évolution du sentiment esthétique.

M. et L. Couve. Catalogue des vases peints du Musée national d'Athènes.

Ch. M. Couyba. L'art et la démocratie.

E. Male. Art religieux du XIII siècle en France. Etude sur l'iconographie du Moyen Age et sur sources d'inspiration. Nouvelle édition revue et corrigée.

R. Marx. Jean Patricot, peintre et graveur. 50 pp. fr.

J. Dépreire. La toile peinte à l'Exposition universelle de Paris 1900.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΙΜΥΛΙΑΣ ΚΟΥΡΤΕΛΗ. Πρωτομαγιά.
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ. Χειραφεσία (διήγημα).
ΕΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗ. Ἡ ζωγραφικὴ ἐν Ἑλλάδι (Συνέχεια).
ΑΘΗΝΑΣ ΣΕΡΕΜΕΤΗ. F. Liszt.
JEAN RICARD. Ἐκπλήξεις (Μετάφρασις Γ. Βοντζαλίδου).
ΑΧΙΑ. ΒΕΝΕΤΑ. Γραφτό. (Ποίησις).
Ξ. ΣΩΚΟΥ. Ἡ τέχνη εἰς τὰς ἐκκλησίας.
ΑΓΓΕΛΟΥ ΚΟΣΜΗ. Ἐρημο σπίτι.
ΔΙΚ. Ἀπὸ τὴν πύραν τῆς πείρας.
ΔΑΙΟΥΘΑΤΟΥ. Τὸ λαχεῖον τῶν ἀρχαιοτήτων. — Ὁ ἀνορθόγραφος μύθος.
ΠΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ. Ἡ γελοιογραφία.
Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ. Καρφιά καὶ πέταλα.
† ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΠΑΡΑΣΚΟΥ. Ἡ Νεράϊδα (Ἀνέκδοτον ποίημα).
ΔΑΦΝΙΔΟΣ. Σημειώσεις ἐνὸς μηνός.
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ (Ἀρχαιολογία. — Ζωγραφικὴ. — Γλυπτικὴ. — Ἐκθέσεις. — Μουσικὴ).

ΕΙΚΟΝΕΣ:

Ξ. Ἡ νύμφη τῶν ἀνθέων.
ΦΡ. ΑΡΙΣΤΕΡΟΣ. Πρωτομαγιά. (Βινιέτα).
ΜΑΡΙΑΣ ΕΚΟΥΦΟΥ. Μάϊος — «Πινακοθήκη».
ΜΑΡΙΑΣ ΕΚΟΥΦΟΥ. Κύπελλον.
ΕΜ. ΔΑΜΠΑΚΗ. Ἀθιγγανίς.
ΙΩ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ. Ὁ ἀρραβῶν (Φωτογρ. Σπ. Κοκκόλη).
ΙΩ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ. Εἰσόδος μονῆς Μεγ. Σπηλαίου (Φωτογραφία Σπ. Κοκκόλη).
ΑΤΩΙΣ. (Φωτογραφία Κάβρα).
ΣΤ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ. Μοῦσα.
Γ. ΙΑΚΩΒΙΔΟΥ. Διονύσιος Σολωμός.
ΜΑΡΚΟΥ ΠΙΕΡΡΗ. Ἀνάγλυφον.
Γ. ΚΑΠΑΡΙΑ. Πρόσωπις ἱεροῦ τοῦ ναοῦ Ἐλκομένου.
Γ. ΚΑΠΑΡΙΑ. Σχέδιον εἰκονοστασίου.
Γ. — Σπουδὴ.
Κ. ΣΑΡΑΗ. Γεροντοκόρη.
ΦΡ. ΑΡΙΣΤΕΡΟΣ. Χά! χά! χά!
ΘΑΛΕΙΑΣ ΦΑΔΡΑ. Ὁ γλύπτης. — Εἰς τοὺς ἀγρούς. — Ἡ συνωμοσία τῶν γραμμάτων. (Σκίτσα).
Δ. ΓΕΡΑΝΙΩΤΟΥ. Παπαροῦνες.
F. FRIANT. Παρθενία.
ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ. Νύξ.
ΕΠΙΚΕΦΑΛΙΔΕΣ. — ΠΡΩΤΟΓΡΑΜΜΑΤΑ. — ΤΙΤΛΟΙ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑ

Ἐν τῇ σελ. 60 τοῦ παρόντος φύλλον κατωθεν τῆς εἰκόνης τοῦ ἔργου τοῦ κ. Καπαριᾶ ἐξ ἀβλεψίας ἐτέθη ὁ τίτλος «Δεσποτικὸν τοῦ ναοῦ Ἐλκομένου ἐν Μονεμβασίᾳ» ἐνῶ ἡ δημοσιευθεῖσα εἰκὼν παριστᾷ σχέδιον εἰκονοστασίου διὰ τὸν ἐν Τήνῳ Ἱερὸν ναὸν τῆς Ἐυαγγελιστρίας, ἐπὶ τοῦ ἰδίου καλλιτέχνου ἐκπονηθέν.

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

«ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ», . . . Σελ. 208. Ἐκδοσις Β'. Δρ. 3.

«ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ», . . . Διηγήματα εἰκονογραφημένα. Σελ. 64. Δρ. 2

«ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ», . . . Πεζὰ ποιήματα μετὰ πολλῶν χρωματιστῶν εἰκόνων. Σελ. 184. Δρ. 3.

Πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖα μας

ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Ταξιδεύει ἡ ψυχὴ
Στοῦ Μαγιοῦ τὴν πλάσι
Τὴν προσμέν' ἡ Χαραυγὴ
Μ' ἄνθια νὰ περάσῃ

— Δὸς μου, ὦ Χαραυγὴ, ἀνθούς
Δὸς μου φῶς κα' ἀχιίδες,
Στῆς ἀγάτης τοὺς βωμούς
Νὰ σκορπίσω ἑλιίδες

Κε' ἔτσι ἡ Ἀγάτη θὲ νὰ ὀδῇ
Μιᾶς ἀγῆς τὴ χάρι,
Ὡσοπον ἡ νύχτα νὰ διαβῇ
Φῶς κα' ἀνθούς νὰ πάρῃ.

ΑΙΜΥΛΙΑ ΚΟΥΡΤΕΛΗ

Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ¹⁾

Τί ώραϊο τὸ παιδάκι του ! Ζαρώνει τὰ φουδάκια του μὲ τὸ φῶς, μὰ δὲν ξυπνᾷ.
— Σήμερα ἔδωξε πάλιν ποῦ.
— Ἔδωξε πάλιν !!!
— Ναι.
— Μήπως τὸ ἐμπιστεύθηκες ἴσ'τὰ χέρια τῆς νταντᾶς ;
— Ἐγώ ;
— Ναι, βέβαια· σὲ εἶδα τὸ πρωὶ ἴσ'τὰ ἐμπορικά.
Ὁ κύριος Φιλάρετος Δημόπουλος μὲ τὸ ὄψος τῶν 45 διαλέξεών του, ἐξάπτεται, βηματίζει πυρετωδῶς μὲ κίνδυνον νὰ ἐξυπνήσῃ τὸ παιδάκι του καὶ λέγει :

— Κυρία, μὰ μάνα ποῦ ἔχει παιδιὰ, δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν κούνια τοῦ παιδιοῦ της. Τὰ ξένα χέρια, δὲν μποροῦν βέβαια νὰ τὸ περιποιηθοῦν καὶ ἡ ξένη καρδιά δὲν μπορεῖ νὰ τὸ πονήσῃ. Τὴν ξεύρω ἐγὼ τὴν Μαργαρίτα. Καλὸ κορίτσι, ἀλλὰ καρδιά ποῦ τρυφερό...
— Μὰ, Φιλάρετε, ἡ μητέρα ἴσον ἀρωστὴ καὶ πετάχθηκε μιά στιγμὴν δὲν ἤμουν ἴσ'τὰ ἐμπορικά. Ἄ... οὔτε μισὴ ὥρα... σὲ τὸ ὀρκίζομαι.
— Μὰ αὐτὴ ἡ μισὴ ὥρα ἔφερε αὐτὴ τὴν κατάστασι

Τὸ ἀγγελουδί παθαίνει νέαν κρίσιν βυχός, ὁ κ. Δημόπουλος νέαν κρίσιν λύσεως, ἡ κ. Δημόπουλου νέαν κρίσιν ἀπελπισίας.
— Θὰ μαζέξω ὅλους τοὺς ἰατροὺς τῆς πρωτευούσης.

— Μὰ, Φιλάρετε, μὴ γίνεσαι παιδί. Ὁ ἰατρός ἤλθε καὶ μὲ καθισόχασε. Τοῦ δίδω τὰ ἱατρικὰ τακτικά. Θὰ τοῦ τὰ δώσω ὡς τὸ πρωὶ καὶ θὰ τοῦ περάσῃ ὁ βήχας. Πάγαινε σὲ παρακαλῶ νὰ ἡσυχάσῃς. Δὲν φθάνει ποῦ κοπιᾶς ἴσ'τὸ γραφεῖον τόσῳ ποῦ. Συγχώρεσέ με ἂν νομιζῆς πὼς ἐσφαλὰ, μὰ ἡσυχάσε. Σὲ τὸ θεογοπαρακαλῶ.

Τοῦ ἐφίλουσε τὸ χέρι. Ὁ κ. Δημόπουλος καθισυχάζει καὶ ἡρεμώτερος τώρα, λέγει :

— Ἄννα μου, σὲ συγχωρῶ. Μὰ σὲ παρακαλῶ νὰ τὸ ἐννοήσῃς καλά, ὅτι τὸ παιδί ἀρωστᾷ σὲ ξένα χέρια.

Ἡ μικρὰ ἰατρός ἐδύναξε τὸ ποσὸν τὸ ἀπαιτούμενον διὰ τὸν ἀνδριάντα τοῦ κ. Δημόπουλου.

Ὁ κ. Δημόπουλος εἶναι εὐτυχὴς καὶ ὑπερήφανος διὰ τὸ μάρμαρον, ἀλλὰ... θὰ ἐπροτιμοῦσε νὰ τοῦ τὸν ἀνήγειρον δι' ἄλλας ἐκδολεῖσεις. Ἐκείνη ἡ ἐπιγραφή— Τῷ Ἀτλαντὶ τῆς χειροφείας, αἱ χειράφεται— τὸν ταράττει. Φοβεῖται μήπως ἡ Ἄννα, ἡ ὁποία μὲ χιλίας προθυμίας ἕως τώρα δὲν ἀνέγνωσε τὰ ἄρθρα του, ἀντιμετωπισθῇ μὲ τὸν ἀνδριάντα.

Τὸν τρομάζει, ὅπως βλέπετε, ἐκεῖνο ποῦ ἐτάραττε τὸν πρόγονόν του, τὸ διατί κείται !

ΜΑΞΕΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ὁ Δοξαράς διέπρεψε διὰ τῆς ἀνδρείας του καὶ τοῦ ζήλου ὑπὲρ τοῦ ἐνετικῆς μεγαλείου, ἀλλὰ περισσότερο ἐδοξάσθη ὡς καλλιτέχνης καὶ διὰ τὴν ἐργασίαν του ὑπὲρ τῆς ἀναγεννήσεως ἐν Ἑλλάδι τῆς ζωγραφικῆς.

Σημαντικὰ ἦσαν αἱ παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐνετικὴν Πολιτείαν προσενηθίσαι ὑπηρεσίαι. Μιμηθεὶς τὸ παράδειγμα τοῦ πατρὸς, εἰδείξεν ἡρωισμόν καὶ φιλοπατριᾶν, ἐστρατεύσας εἰς Χίον ἔχων ἰδίους μισθωτούς· κατόρθωσε δὲ ν' ἀποσπάσῃ τῆς τουρκικῆς ὑπηρεσίας τὸν συμπατριώτην του Λιθέριον Γερακάρην τῷ 1696, ἄνδρα ἰσχυρὸν καὶ διάστημα. Ἐπίσης προσεπάθησε μετὰ πολλοῦ ζήλου νὰ διατηρήσῃ πιστοὺς εἰς τὴν Ἐνετικὴν Πολιτείαν τοὺς Μανιάτας, διηκούλυε τὴν ἐξαγωγήν τῶν ζωοτροφῶν πρὸς βοήθειαν τοῦ στόλου καὶ τῶν νήσων καὶ τελευταῖον μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Πελοποννήσου ἀπέλιπε καὶ πατρίδα καὶ περιουσίαν καὶ οὐδὲ τὰ δελεάσματα καὶ αἱ προσκλήσεις τῶν Τούρκων ἰσχυρὰ νὰ τὸν μεταπέσωσιν. Διὰ τῆς πολλὰς καὶ πολυεταῖς ὑπηρεσίας προὔνοσεν ἡ Ἐνετικὴ Πολιτεία περὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ. Τῷ ἐδόθησαν κτήματα διαθέσιμα ἐν τῇ ἀρτίως τότε κατακτηθείσῃ Λευκάδι. Ἐπίσης ἡ Ἐνετικὴ Πολιτεία τῷ ἀπένευμε τὸν τίτλον τοῦ ἱππότη καὶ ἐπίσημως δοκιμὰ ἐγγράφα πιστοποιοῦσι μετ' εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τῇ πίστει τῆς οἰκογενείας Δοξαράδων εἰς τὰ πάτρια, καὶ ὅτι ἐθουιάσθησαν διὰ τὴν δόξαν τῆς Πολιτείας⁽¹⁾.

X

Περὶ τοῦ καλλιτεχνικοῦ καὶ φιλολογικοῦ βίου τοῦ Παναγιώτου Δοξαρά πρώτος κατέγραψεν ὁ σοφὸς τῆς Κερκύρας ἱστορικός Μουστοξύδης. Ἀριστηρία δὲ τῶν ἐρευνῶν τοῦ Μουστοξύδου ὑπέρθε ζωγραφία τις τοῦ Δοξαρά, παρ' ἐαυτῷ σωζομένη καὶ ἐν μικρογραφίᾳ παριστώσα τὸν κόμητα Σουλεμδούργον, τεχνιμένως ἐπὶ χαλκοῦ εἰργασμένη δι' ἐλαιμιγρῶν χρωμάτων. Εἰκονίζεται δὲ ὁ πολεμιστὴς μέχρι στέρονων, περιβεβλημένος πορφυρᾶν χλαμύδα καὶ τεθωρακισμένος. Ὅπισθεν δὲ τοῦ χαλκοῦ ἀναγινώσκειται : « Ἐκτύπωμα Ἰωάννου Ματθίου Κόμητος Σκελεμπουργίου τῆς Γαλινοτάτης τῶν Ἐνετῶν Ἀριστοκρατίας κατ' Ἡπειρον Στρατάρχου καὶ

¹⁾ Συνέχεια
Εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον ἐν σελ. 32, στήλ. 2, στίχ. 38—44 ἡ φράσις « Παρὰ σεβαστοῦ φίλου— εὕρισκτο εἰς τὴν Ζάκυνθον» παρσιφέρθησεν κακῶς, διότι ἀναφέρεται κατωτέρω, ἔνθα γίνεται λόγος περὶ τοῦ Νικολάου Δοξαρά, υἱοῦ τοῦ Παναγιώτου.

[1] Μουστοξύδου. Ἐλληνομνήμων σελ. 18— Σάβη Νεοελληνικὴ φιλολογία σελ. 424—426.

ΧΕΙΡΑΦΕΣΙΑ

★ ΔΙΗΓΗΜΑ ★

κ. Φιλάρετος Δημόπουλος εἶνε ὑπὲρ τῆς χειροφείας.

Ἐγραφε τριανταεννέα ἄρθρα διὰ τὸν σκοπόν, καὶ ἐν τῷ μεταξύ, ἐνώπιον πυκνοῦ ἀκροατηρίου, ἔδωκε σαράντα πέντε διαλέξεις.

Τὸ ἀποτέλεσμα, ἢ καλλίτερον τὸ προῖον ὄλων αὐτῶν τῶν διὰ γλώσσας καὶ γραφίδος ἀγώνων, ἢτο ἡ ἀποθέωσις τοῦ κ. Δημόπουλου. Αἱ γυναῖκες, τῶν ὁποίων τόσῳ ἀφιλοκερδῶς ὁ κ. Δημόπουλος ὑπεστήριξε τὰ δίκαια, τὸν ἀπεκάλουν πλέον— ὁ Δημόπουλος ἄξιος μας.

Εἰς μίαν ἐσπερίδα τοῦ συλλόγου « Νέα ἰδέα », ὁ κ. Δημόπουλος ἐγλύστρησεν εἰς τὸ ἀγαπητὸν θέμα του.

Γέρον καθηγητὴς ἔλεγεν, ὅτι εἶχε δίκαιον ὁ Θεουκυδίδης νὰ θεωρῇ ὡς τὴν καλλίστην τῶν γυναικῶν ἐκείνην, περὶ τῆς ὁποίας δὲν γίνεταί λόγος.

Ἄ, τότε ὁ κ. Δημόπουλος ἀναψε καὶ κεραυνοὶ ἐξῆλθον ἀπὸ τὸ στόμα του.

— Ὁ Περικλῆς, τὰ εἶπεν αὐτὰ ; Δὲν ξεύρω ἂν τὰ εἶπε— διότι εἶναι ἐκτὸς τοῦ ἐπαγγέλματός μου— ὅμως ἂν τὰ εἶπε, ἢτο μέγας ὑποκριτὴς, καὶ μέγας ψεύστης· καὶ δὲν ἐψεύδετο, οὐδὲ ὑπεκρίνετο, κυρίαί καὶ κύριοι, (ὁ κ. Δημόπουλος ἐνόμισεν ὅτι ὁμιλεῖ διὰ τεσσαρακοστὴν ἔκτην φοράν ἀπὸ τοῦ βήματος) διὰ τοὺς συγχρόνους. Ἐκεῖνοι ἐγνώριζον ὅτι γυνὴ ἢτο ὁ Ἡφαίστος, ὁ ὁποῖος ἐλάξευε τοὺς κεραυνοὺς του.

Ὅλοι ἐγνώριζον τὴν Ἀσπασίαν, τὴν μεγάλην γυναῖκα, τὴν ἐκτὸς τοῦ γυναικωνίτου γυναῖκα, πρὸς τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἢτο ἀφωσιωμένος καὶ εὐγνώμων, διότι δὲν ἢτο Ὁμφάλη καὶ δὲν τὸν ὑπεχρέωσε νὰ ὑφαίνῃ. (1)

Ὁ Περικλῆς κύριοι, ὁμιλῶν οὕτω, περιύβριξε δημοσίᾳ τὴν Ἀσπασίαν.

Ἐν ὀνόματι τῆς περιυβριζομένης μεγάλης γυναικὸς καὶ ὄλου τοῦ περιυβριζομένου γυναικείου φύλου, ἄς κράξωμεν : Κάτω ὁ Περικλῆς καὶ ζήτω ἡ Ἀσπασία.

— Μὰ εὐρίσκειται βαθειὰ ἴσ'τὴ γῆ ὁ Περικλῆς, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πάγῃ παρακάτω.

Ἡ αἶθουσα μετεβλήθη εἰς πανδαιμόνιον, καὶ μιά μικρὰ ἰατρός, ἀσχημὴ καὶ στεγνὴ, ἐνηγκαλίσθη τὸν κ. Δημόπουλον καὶ τὸν κατεφιλιψεν, ἐκ μέρους τοῦ ὠραίου φύλου.

Κατόπιν προέτεινε νὰ γείνουν ἔρανοι καὶ νὰ στηθῇ ὁ ἀνδριάς τοῦ κ. Δημόπουλου.

Τὸ ἀκροατήριον ἐχειροκορότησε καὶ μιά χειροφειμένη, ἡ ὁποία διεζεύχθη τὸν σύζυγόν της ὡς πολὺ ὁπισθοδρομικόν, παρεκάλεσε τὸν κ. Δημόπουλον νὰ δημοσιεύσῃ τὰς διαλέξεις του ἢ νὰ τῆς δώσῃ τὰ χειρόγραφα του, νὰ τὰ μεταφράσῃ εἰς τὸ Ἄγγλικόν ὡς ἀνταποκρίτρια τῆς περιφήμου ἔφημερίδος « Ὁ ριθὼν χωρὶς ἀλλέκτορας ».

Ὁ καθηγητὴς, ἄνθρωπος περιορισμένον ἰδεῶν, ἀνάξιος νὰ κατανοήσῃ τὸ νέον πνεῦμα, νὰ πλασθῇ μὲ τὸ νέον δόγμα, νὰ ζυμωθῇ μὲ αὐτὸ καὶ τὸ σπουδαιότερον ν' ἀγωνισθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ, προέβαιναν ἀκράττως εἰς τὸ ὀλισθηρὸν ἴδαφος.

Προσδύλεπον τὴν ἐκτρομακτικὴν ἀσχημίαν τῆς νεαρᾶς ἰατροῦ προτείνει :

Τὸ χειράφεται ὠραῖον φύλον νὰ παύσῃ φέρον τὸν τίτλον τοῦτον τῆς δουλοκρατίας.

Ἡ ἰατρός ἐξεμάνη καὶ εἶπε μὲ ἐπιστημονικὸν ὄψος :

— Ἀπλοῦς θνητὸς δὲν δύναται ν' ἀνατρέψῃ τοὺς νόμους τῆς φύσεως. Αἱ γυναῖκες γεννῶνται ὠραῖαι.

Ὁ φοβερὸς καθηγητὴς, βλέπων πονήρως τὴν κόμμωσιν μιᾶς χειροφείτου, μὲ τοὺς τεχνитоὺς κυματισμοὺς, προτείνει :

— Αἱ γυναῖκες μὲ τὴν αὔραν τῆς ἐλευθερίας τῶν, νὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ δεικνύουν ἐλευθερῶς τὴν φαλάκραν τῶν καὶ νὰ μὴ τὴν κρύπτουν δουλοπρεπῶς κ. τ. λ.

Ὁ καθηγητὴς θὰ κατεδικάζετο εἰς θάνατον ἂν ἢτο δικαστήριον ζωῆς καὶ θανάτου.

Τὸ φῶς ἐνὸς κηρίου φωτίζει τὸ χρυσομάλλο κεφαλάκι τῆς Ἄννης Δημόπουλου. Ἀκούεται ἡ ἡρεμος ἀναπνοὴ τοῦ μικροῦ της, τὸ ὁποῖον κοιμᾶται σάν ἀγγελουδί ἐστὴν κούνια του. Κάποτε βῆχει καὶ φαίνεται ἀνήσυχον.

Ἡ Ἄννα πλέκει περιώμιον καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν παρατηρεῖ τὸ ἀνοικτὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης μικροσκοπικὸν ὠρολόγιόν της, διὰ νὰ δώσῃ ἴσως τὸ ἱατρικὸν τοῦ μικροῦ, τὸ ὁποῖον ταράσσεται ἀπὸ πνιγηρὸν βῆχα, ἢ καὶ διὰ νὰ μετρήσῃ τὰς ὥρας τῆς ἀπουσίας τοῦ συζύγου της.

Περασμένα μεδάνυκτα· ἑξαφῶνα ἀκούονται βήματα· εἶναι ὁ κ. Δημόπουλος.

Πετᾶ τὸν πῖλόν του, γλυκοφιλεῖ τὴν Ἄνναν καὶ πέρνει τὸ κηρίον καὶ πλησιάζει εἰς τὸ λίκνον.

(1) Ὅταν ἔγραφε δὲν εἶχα ἀναγνώσει ἀκόμη μίαν ἐπιφυλλίδα τῆς Ν. Η. ἐπιχειρήματα τοῦ ξρωῦς μου.

ΕΜ. ΛΑΜΠΡΑΚΗ 'Αβιγγανίς

υπερασπιστού Κερκύρας, παρὰ Παναγιώτου Δοξαρά 'Ιππέως Λακεδαιμονίου *αψχε Μαΐου ιε'*. «Ορθώς παρατηρεῖ ὁ Μουστοξύδης ὅτι ὁ Δοξαράς κακῶς ἐχρήσατο τῇ λέξει ἐκτύπωμα ἐπὶ ζωγραφίας.

Ὁ φίλος κ. Σ. Π. Λόμπρος ἀναφέρει, ὅτι εἰς τὴν ἐν Λευκάδι ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Δημητρίου ὑπάρχουσιν ἔργα τοῦ Δοξαρά· τοιαῦτα δὲ εἶνε αἱ τέσσαρες εἰκόνες τοῦ δεσποτικοῦ⁽¹⁾. Ἐν τῇ οἰκίᾳ Μελισσινοῦ ὑπῆρχον τέσσαρες μεγάλα ἱστοριογραφία, αἵτινες κατὰ τὸ Μουστοξύδην, εἰσὶν ἔργα τοῦ Δοξαρά⁽²⁾. Ὁ σεισμός τοῦ 1893 ὑπῆρξεν ἡ αἰτία ὥστε τρεῖς κατεστράφησαν καὶ τὴν σήμερον σώζεται μόνον μία μέτρων 2,25×1,70, τὴν ὁποίαν κατέχει ὁ κ. Κωνσταντῖνος Μελισσινός. Εἶνε μυθολογικὴ παράστασις. Κάτωθεν δὲ τῆς εἰκόνος πρὸς τὰ δεξιὰ εἶνε κύων. Ἡ σεβαστὴ δέσποινα ὑπερογδοηκοντούτις Λαύρα Βελτέρο, τὸ γένος Μελισσινοῦ, εἶπεν ἡμῖν, ὅτι παρὰ τῶν προγόνων εἶχεν ἀκούσει ὅτι ὁ Δοξαράς κατόφκει παρὰ τῇ οἰκίᾳ Μελισσινοῦ καὶ ὅτι ὁ κύων των ὁσάκις τὸν ἐδλεπεν ὑλάκει καὶ τῷ ἐπετίθετο. Ὁ καλλιτέχνης δὲ χάριν ἀστείρου πρὸς ἐνθύμησιν τῆς ἐχθρας τοῦ κυνὸς τὸν ἐζωγράφησεν εἰς τὸν πίνακά του.

Τὰ ἔργα ταῦτα τοῦ Δοξαρά ἦσαν ἔργα νεανικὰ καὶ τὸ σωζόμενον ἔχει τὴν σχετικὴν ἀξίαν. Ὁ Κατραμῆς λέγει, ὅτι τὰ ἔργα ταῦτα εἶνε ἔργα τοῦ υἱοῦ τοῦ Παναγιώτου καλουμένου Νικ-

λάου,⁽¹⁾ ἀλλ' εἰς μίαν εἰκόνα εἶδμεν τὴν χρονολογίαν 1679. ἄρα εἶνε τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς. Ὁ Χιώτης⁽²⁾ ἱστορεῖ, ὅτι εἰς τὸν ἐν Ζακύνθῳ ναὸν τοῦ ἁγίου Δημητρίου τοῦ Κόλλα, ὑπάρχει εἰκὼν παραστάουσα τὸν ἅγιον Ἰωάννη τὸν Δομασκητὸν καὶ τὴν ἁγίαν Βαρβάραν καὶ ὅτι ἡ εἰκὼν αὕτη εἶνε ἔργον τοῦ Παναγιώτου Δοξαρά. Ἄλλ' ὁ ἀείμνηστος ἱστοριογράφος ἐπλανήθη, διότι εἰς τὸ βιβλίον Α' τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου τοῦ Κόλλα σελ. 166, σωζόμενον εἰς τὸ ἐνταῦθα ἀρχιεπιφυλακεῖον, εἶδμεν τὴν ἐξῆς σημείωσιν: 1757 Δεκεμβρίου πρώτη ἔκασμα ἕνα κόνισμα μεγάλο τὸν ἅγιον Ἰωάννη τὸν Δομασκητὸν καὶ τὴν ἁγίαν Βαρβάραν καὶ τὸ ἱστορήσε ὁ Νικόλαος Κουτούζης μετὰ τὴν ἀσχηστέντζα⁽³⁾ τοῦ Δασκάλου τοῦ Δοξαρά καὶ τοῦ ἔδωκα τρία τέκνικα τοῦ Κουτούζης». Ἡ εἰκὼν αὕτη, μεγέθους μέτρον 1,10×80, φαίνεται ὁμοίως πρὸς τὰ δεξιὰ, ἀμα εἰσέρχεται τις εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἐκκλησίαν.

Τὰ σπουδαιότερα ἀμα δὲ καὶ τὰ σημαντικώτερα καὶ γνωστότερα ἔργα τοῦ Παναγιώτου Δοξαρά ἦσαν αἱ εἰκόνες ἐν τῇ οὐρανίᾳ τοῦ ἐν Κερκύρα ναοῦ τοῦ πολιούχου τῶν Κερκυραίων.

Ἀπὸ τοῦ 1521 τὸ ἱερόν λείψανον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος λόγῳ προικῆς ἀνήκει εἰς τὴν εὐπατριὰ οἰκογένειαν τῶν Βουλγάρων. Τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου μετεφέρετο ἀπὸ ἐκκλησίας εἰς ἐκκλησίαν ἕνεκα τῶν ἐκάστοτε περιστάσεων, καὶ τέλος ἀνηγέρθη ὁ νῦν ὑπάρχων τοῦ ἁγίου ναός, ὅστις ἐγκαινιάσθη τῷ 1589, συνεπληρώθη ἐξ ὁλοκλήρου τῷ 1594 καὶ τῷ 1590 προσετέθη τὸ κωδωνοστάσιον. Ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ἐγένοντο ἐπανειλημμένως καὶ γίνονται πλείστα βελτιώσεις καὶ καλλωπισμοί, κατὰ μέγα μέρος δι' ἐκτάκτων συνδρομῶν τῶν χριστιανῶν. Καὶ αὕτη ἡ οἰκογένεια Βουλγαρῶν ἔδειξε καὶ δεικνύει ζῆλον εἰς καλλωπισμὸν τοῦ ναοῦ τούτου. Ὁ ἐπισημότερος τῶν στυλισμῶν ἐγένετο τῷ 1727 ὑπὸ εὐλαβῶν χριστιανῶν διὰ τῶν περικαλλεσάτων εἰκόνων, αἵτινες ἐκόσμευον τὴν ὄρεσφν. Αἱ εἰκόνες ἦσαν δεκαεπτὰ, ἐξ ὧν αἱ μὲν κατὰ τὰς γωνίας τέσσαρες, παρίστων τοὺς Εὐαγγελιστάς, αἱ δὲ λοιπαὶ 13 ἀντικείμενον εἶχον τὰ κατὰ τὸν βίον καὶ μετὰ θάνατον θαύματα τοῦ πολιούχου τῶν Κερκυραίων. Ἐπειδὴ ὅμως αὗται ἐπαλαιώθησαν καὶ ἐρθάρησαν ὑπὸ τοῦ κονιορτοῦ καὶ τῶν πολλῶν θυμιαμάτων, ἠναγκάσθη ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ναοῦ μακαρίτης ἱερομόναχος Γεώργιος Βουλγαρῆς νὰ ἀντικαταστήσῃ αὐτάς διὰ νέων, ἃς ὁ μακαρίτης ζωγράφος Νικόλαος Ἀσπιώτης ἀντέγραψε καθ' ὅσον ἠδύνατο ἀπὸ τῶν παλαιῶν, αἵτινες ἄλλως τε τοσοῦτον ἦσαν σεσαθρωμένα, ὥστε ἀφῆρησαν κατακερματισμένα, μόνις τριῶν

(1) Φιλολογικὰ Ἀνάλεκτα. Ζακύνθος 1879, σελ. 360.

(2) Ἱστορικὰ Ἀπομνημονεύματα τόμ. ΣΤ'. Ζακύνθος 1887 σελ. 402.

(3) Ἀσχηστέντζα = βοήθεια.

ΙΩ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ. 'Ο ἀραβῶν

ΙΩ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ. Εἴσοδος μονῆς Μεγ. Σπηλαίου

τεσσάρων περισωθεισῶν⁽¹⁾. Ἐκ τῶν περισωθεισῶν εἰκόνων τῷ 1888 εἶδμεν δύο ἐν τῇ ἐν Κερκύρα μονῇ τῆς ἁγίας Εὐφροσύνης καὶ εἰς τὸ ἐκκλησιδίου Βλαχέραινα ἐπὶ τῆς λίμνης Χαλιμισπούλου πρὸ τοῦ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ Πεντικονήσι, εἶδμεν καὶ ἑτέρας δύο εἰκόνες, τὴν μὲν παριστάνουσαν τὸ θαῦμα τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος καλοῦντος ἀπὸ τοῦ τάφου τὴν θυγατέρα του Εἰρήνην, τὴν δὲ τὴν ἀπιστον γυναῖκα. Ἐν τῷ ἐκκλησιδίῳ τούτῳ ὑπῆρχεν ἑτέρα εἰκὼν τοῦ θαύματος τοῦ ὄφειος, ἀλλ' ὁ καιρὸς τὴν εἶχε καταστρέψῃ εἰς τρόπον ὥστε μόνις ἡ κεφαλή τοῦ ἁγίου, ἡ χεὶρ καὶ ὀλίγον τοῦ σώματος διετηροῦντο. Ἡ μοναχὴ ἔδωκεν αὐτὴν εἰς τὸν μακαρίτην ἀγιογράφον Μαρίνον Τζιριγώτην, ὅστις ἐκόλλησεν ἐπὶ σαλίδος τὸ περισωθὲν, ἐπιδιώρθωσε τὰ ὑπόλοιπα καὶ κατεῖχεν αὐτὴν εἰς τὸ κελλί της. Ἡ ἀπώλεια τῶν εἰκόνων τούτων εἶνε βεβαίως μεγίστη ἀπώλεια διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς ἐλληνικῆς τέχνης. Ἄν οἱ κατὰ καιροὺς ἰδιοκτῆται τῆς ἐκκλησίας ἐγνωρίζον τὴν σημασίαν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἱστορίᾳ τῆς τέχνης τῶν εἰκόνων, θὰ ἐφρόντιζον περὶ συντηρήσεως αὐτῶν καὶ θὰ ἐκάλουν ξένον καλλιτέχνην διὰ τὴν διάσωσιν. Ἄλλως τε, ἀφοῦ αἱ εἰκόνες ἐξωβελίσθησαν τῆς θέσεώς των, ἔπρεπε νὰ ἀφῆρουν αὐτάς μετὰ προσοχῆς διαφυλάττοντες τὰς περισωθεισάς, χωρὶς νὰ τὰς ἀφήσουν νὰ περιπληθῶσιν ἀπὸ ἐκκλησίας εἰς ἐκκλησίαν.

[Ἄκολουθεῖ]

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

(1) Ὅρα τὸ περὶ Παναγιώτου Δοξαρά ἄρθρον ἐν τῇ Οἰκιακῇ Ἀνθοδέσμῃ, περιοδικῶν Κερκύρας τοῦ 1875 Ἀριθ. 1.

F. LISZT *)

Ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Παγαλίνῃ οὐδεὶς ἐκτελεστής εἶχε προξενήσῃ εἰς τοὺς Ἰταλοὺς τοιαύτην βαθεῖαν ἐντύπωσιν. Ἐν Βερολίῳ οἱ φοιτηταὶ ἀποξευγνύουσι τοὺς ἴππους καὶ ἀξιοῦσι νὰ σύρωσιν αὐτοὶ τὴν ἀμαξάν. Ἐν Πέστη οἱ Οὐγγροὶ τῷ προσφέρουσι τιμητικὴν σπάθην. Ἐν Βερολίῳ πάλιν ἐνθουσιώδεις νεάνιδες ἀμοιβεθιοῦσι τὰς τρίχας τοῦ προσκεφαλαίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχε καθίσῃ πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου.

Κυριολεκτικῶς ὁ Λιστ ἐθάδιεν ἐπὶ ἀνθέων καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον. Πολλάκις κατὰ τὰς περιόδους του συνέβαινε νὰ εὕρῃ εἰς σταθμὸν οἰονδήποτε νεάνιδας λευγεμονούσας, κρατούσας εἰς τὰς χεῖρας μεγίστας ἀνθοδέσμας καὶ ἀναμενούσας τὸν καλλιτέχνην ὅπως τὸν ὀδηγήσῃ πρὸ κλειδοκυμβάλου προπαρεσκευασμένου ἤδη καὶ καταστολιστοῦ ὑπ' ἀνθέων. Καθ' ὅλον τὸν ὄρομον ἠνθοβόλου αὐτόν. Κόμησά τις Πολωνίς τὸν ἐδέχετο τακτικῶς ἐντὸς αἰθούσης ἀντιτάπητος ἐχούσης παχὺ στρώμα πετάλων βόδων, θέλουσα νὰ συμβολίσῃ οὕτω τὸν ἄνευ ἀκανθῶν ἔρωτά της καὶ τὴν ἀπειρον πρὸς τὴν τέχνην του λατρείαν της. Ἄλλη κόμησσα, Γαλλίς, τὴν ὁποίαν ἐθαύμαζε πολὺ ὁ καλλιτέχνης καὶ ἤτις ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὸν ἠγάπησεν ἐνθέρμως, ἔλεγεν ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ της ὅτι «τινὲς ἡμέραι μόνον ἀγάπης ἐκ μέρους τοῦ Λιστ ἦτο ἀρκετὴ εὐδαιμονία διὰ μίαν ὀλόκληρον ζωὴν».

*) Τέλος.

Κατὰ τὰς ἐορτὰς τῶν γενεθλίων καὶ τοῦ ὀνόματός του αἱ προσφοραὶ ἀνθέων ἦσαν τοιαῦται, ὥστε ἐπλήρουν ὀλόκληρα δωμάτια.

Ἡ πρώτη αὐτοῦ συναυλία ἐν Πητροπόλει ἐφθάσεν εἰς τὸ μυθῶδες ποσὸν—δι' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν μάλιστα—59,000 φρ. Ἀλλ' ὁ γενναῖος φρων καὶ μεγαλόδωρος χαρακτήρ του ἐξήντησε πάντοτε τὸ βαλάντιον, ὅπερ τὸ τάλαντόν του ἐπλήρου.

Οἱ θησαυροὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀγγλίας δὲν θὰ τῷ ἐπήρουν, ἐὰν ἠκροῦθαι πάντοτε τὰς πρώτας αὐτοῦ ὀρχήρας.

Ἡ ἀγαθότης του ἦτο ἀνεξάντητος. Ἡ καρδιά του ἦτο ἀνοιχτὴ ὡς ναὸς δι' ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐνῶ δὲ ἀφ' ἑνὸς ἤρχετο ἐπίκουρος εἰς τοὺς πτωχοὺς, ἀφ' ἑτέρου εἶδε δειγμάτια μεγαλοπρεπεῶς ὁμεροληψίας διὰ τοῦ ζήλου του ὑπὲρ τοῦ μνημείου τοῦ Beethoven.

Ὁ Λίστ ἐγραψε παραφράσεις καὶ φαντασίας ἐφ' ὅλων σχεδὸν τῶν ἔργων τοῦ γαμβροῦ του Βάγνερ—διότι βραδύτερον ὁ Βάγνερ ἐγένετο γαμβρὸς του, νυμφευθεὶς τὴν Κοζίμαν, δευτέραν θυγατέρα τοῦ Λίστ καὶ χήραν τοῦ ἄλλου διακεκριμένου μουσικοῦ Hans de Büllow.

Ὁ Λίστ συνεκέντρωσεν ἐν Βεῖμάρ τοὺς νεωτεριστὰς μουσικοὺς, οἵτινες ἀπετέλεσαν τὴν νεωτέραν Γερμανικὴν σχολήν. Τὰ πλεῖστον τῶν διασώζων τάλαντων τῆς νεωτέρας μουσικῆς διήλθον ἐκ τῆς σχολῆς του ἢ ἐτυχον τῆς γενναίας φιλοζενίας του. Ὁ Hans de Büllow, ὁ Hans de Bronsart, ὁ Tausig, ὁ Brockner, ὁ Joachim, ὁ Laub, ὁ Réményi, ὁ Vieúxtemps, ὁ Sivorì, ὁ Bazzini, ὁ Raph, ὁ Cornelius, ὁ Wagner, ὁ Berlioz, ὁ Rubinstein, ὁ Robert καὶ ἡ Clara Schumann, πάντες ὀφείλουσι χάριτας τῷ Λίστ, ὅστις τοῖς παρέσχεν εἰς Βεῖμάρ τὸ ἐδαφος ὅπως γίνωσι γνωστοί. Ζωγράφοι, γλύπται, ποιηταί, ἐπιστήμονες καὶ καλλιτέχναι δραματικοὶ συναναμιγνύονται πρὸς τοὺς μουσικοὺς, ἵνα ἀποτελέσωσι πομπὴν ἐκλεκτὴν καὶ παρελάσωσι εἰς Altenburg. Ὅλοι αἱ ἰδιοφυαὶ αὐταὶ ἐσπευδον εἰς τὰς μουσικὰς ἡμερίδας καὶ ἐσπερίδας, καθ' ἃς ὁ Λίστ ἠρέσκετο νὰ ἀποκαλύπτῃ τὴν τέχνην του εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἠδύνατο νὰ τὸν ἐνοήσουν. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦτο ἀληθῶς πλήρης πνεύματος, τέχνης καὶ μεγαλοφυΐας.

Ἀπὸ τοῦ 1847 μέχρι τοῦ 1861 εἶνε ἡ περιόδος τοῦ βίου τοῦ διδασκάλου, ἢ μᾶλλον ἐνοδιαφέρουσα τὰ 14 ταῦτα ἔτη εἶνε τὰ γονιμώτερα ὑπολογίζονται δὲ διπλᾶ καὶ ἐν τῷ βίῳ του καὶ ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς τέχνης. Εἰς Altenburg εἶδον τὸ φῶς τὰ ἐπεισόδια τοῦ Φάουστ, αἱ συναυλιαί, αἱ σονάται, αἱ οὐγγρικαὶ βραψοῖδιαι, ἡ λειτουργία Gran, ἀποσπάσματα τῶν ἔργων «Ὁ

Χριστὸς» καὶ ἡ «Ἐλισάβετ» καὶ τὰ δώδεκα συμφωνικὰ ἔργα του, τὰ ὅποια φέρουσι τὴν ἐξῆς ἀφιέρωσιν:

«Εἰς ἐκείνην, ἣτις ἐτέλειοποιήσῃ τὴν πίστιν τῆς διὰ τῆς ἀγάπης—καὶ ἣτις ἐνίσχυσε τὴν εὐτυχίαν τῆς διὰ τῆς θυσίας!

«Εἰς ἐκείνην, ἣτις εἶνε ἡ σύντροφος τοῦ βίου μου, τὸ στερέωμα τῆς σκέψέως μου, ἡ ζῶσα προσευχὴ καὶ ὁ οὐρανὸς τῆς ψυχῆς μου: εἰς τὴν Ἰωάνναν Ἐλισάβετ Καρολίαν Λίστ».

Τὰ πλεῖστα τῶν φιλολογικῶν του συγγραμμάτων ἐγράφησαν καὶ αὐτὰ ἐκεῖ, διότι ἐπίσης κατέγινεν εἰς τὴν φιλολογίαν δι' ἔργων τὰ ὅποια θὰ τὸν ἐτίμων ὡς λόγιον, ἐὰν τὸν λόγιον δὲν κατέπνιγεν ὁ μέγας μουσικός.

Γνωρίζομεν βεβαίως ὅτι ὁ Λίστ καὶ ὁ Chopin ἦσαν σύγχρονοι καὶ ἀμφότεροι ἐξέχον κλειδοκυμβαλισταί. Μοναδικὸς ὁ Λίστ ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ὁ Chopin καὶ μοναδικὸς ὁ Chopin ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ὁ Λίστ. Εὐτυχῶς ἕκαστος αὐτῶν εἶχεν ἰδίαν ἀξίαν, ἰδίαν δύναμιν, ἴδιον τρόπον. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Πολωνοῦ καλλιτέχνου, συνεσταλμένη, διακριτικὴ, μὲ ἀπειρον γόητρον καὶ λεπτότητα πρωτότυπον: ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Οὐγγροῦ κλειδοκυμβαλιστοῦ ὀρμητικὴ, ἰσχυρά, βροντώδης, ἐπιβλητικὴ. Ὁ Chopin ἔκρουε τὸ κλειδοκύμβαλον ὅπου ἠσθάνετο ἑαυτὸν βέβαιον περὶ τῆς τελειότητος, μὲθ' ἧς θὰ διηρμήνευε τὰ αἰσθηματὰ του. Ὁ Λίστ τούναντιον, καλῶς ἢ κακῶς διατεθειμένος, ἦτο ἀείποτε πρόθυμος, δι' ὃ καὶ εἶχε γεννηθῆ ἀντιζηλῖα τις μεταξὺ τῶν δύο ἐξόχων καλλιτεχνῶν.

Ἐσπέραν τινὰ τοῦ Μαΐου 1845, ἐν τῇ ἐπαύλει τῇ καλουμένῃ «ἡ Μελανὴ Κοιλιάς» τῆς Γεωργίας Σάνδ, ὅπου ἐφιλοξενούντο πλεῖστοι καὶ παντὸς κλάδου καλλιτέχναι, ὁ Λίστ ἐξέτελεσε νυκτερινόν τι ἦσμα τοῦ Chopin καὶ κατὰ τὸ σῆμα τὸ ἐποίησεν διὰ τοῦ τρόπου του. Ὁ Chopin δυσαρεστηθεὶς ἀναμένει ἀνυπομόνως τὸ τέλος, ὅπου πλησιάζων τὸν Λίστ, λέγει.— «Σὲ παρακαλῶ, φίλτατε, ἐκτέλει τὰς συνθέσεις μου ὡς εἶναι γραμμέναι, ἀφοῦ θέλεις νὰ τὰς τιμήσῃς. Ὁ Chopin ἔχει μόνον δικαίωμα νὰ μετατρέπῃ τὸν Chopin». — Α! ναὶ ἔχεις δικαίον! Παῖξε σὺ ὁ ἴδιος, ἀπαντᾷ ὁ Λίστ κατὰ τι ὀργισθεὶς, ἀποφασίσας ὅ' ἐνδομύχως νὰ ἐκδικηθῇ. Ὁ Chopin συγκατατίθεται νὰ κρούσῃ, ἀλλ' ὁ Λίστ θέλει νὰ τὸν ἀκούσῃ ἐν τῷ σκότει καὶ σβύνει τὰ φῶτα ὅλα, ἀφοῦ κατεβίβασε τὰ παραπετάσματα, ὅπως ἐπικρατῆ πλήρης σκότος. Πάντες ἐξηγουσὶ τούτο ὡς ἰδιοτροπίαν τοῦ καλλιτέχνου. Ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασεν ὁ Chopin νὰ καθῆσθαι πρὸ τοῦ κλειδοκυμβαλοῦ καὶ ἀκούονται αἱ πρώται φθόγγαι συνθέσεως, τὴν ὁποίαν τὴν προηγουμένην ἐσπέραν εἶχεν ἐκτελέσει ἐν μέσῳ ἐκστάσεως καὶ δακρύων ἐκ συγκινήσεως. Ἡ μουσικὴ ἐξακολουθεῖ, ἡ μία σύνθεσις τοῦ Chopin διαδέχεται τὴν

ἄλλην ὑπὸ τὰ δάκτυλα τοῦ Λίστ, ὅστις μιμνῆται εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τὸ ὕψος καὶ τὸν τρόπον τοῦ ἀντιπάλου του, ὥστε πάντες ἀπατῶνται. Ἡ αὐτὴ γοητεία, ἡ αὐτὴ συγκίνησις καταλαμβάνει τὸ ἀκρατήριον. Ὁ ἐνθουσιασμὸς ἐν συγκατατίθει πλέον. Τότε ὁ Λίστ προστρέχει φωσφόρον καὶ ἀνάπτει τὰ φῶτα τοῦ κλειδοκυμβαλοῦ. Πάντες ἐκπληκτοὶ ἐρωτῶσι:— Σεῖς εἰσθε; Ἀλλ' ἐνομίσωμεν ὅτι ἦτο ὁ Chopin— Τί λέγεις, ἐρωτᾷ ὁ Λίστ τὸν ἀντίπαλόν του;— Λέγω, ὅπως ὅλος ὁ κόσμος, ὅτι ἐνόμισα καὶ ἐγὼ αὐτὸς, ὅτι ἦτο ὁ Chopin.— Βλέπεις, λέγει ὁ ἀριστοτέχνης, ὅτι ὁ Λίστ δύναται ὅταν θέλῃ νὰ εἶνε Chopin, ἀλλ' εἰπέ μου, ὁ Chopin θὰ δυνηθῇ ἄρα γε νὰ εἶνε Λίστ;

Τὸν βίον του ἐν Ρώμῃ εἶχε κανονίσῃ σχεδὸν καλογηρικὸν καὶ ἐσκέπτετο ἐν πλήρει πεποιθήσει νὰ ταφῇ ἐκεῖ, ἀλλ' ἐναντίον τῆς ἐσωτερικῆς του πάλης ζωηραὶ τάσεις τὸν παρέσυρον ἀκουσίως εἰς τὴν κίνησιν τοῦ κόσμου. Ἀπὸ τοῦ 1869 κατ' ἔτος ἐπανήρχετο εἰς Βεῖμάρ, ὅπου διήρχετο μὴνάς τινας. Τὸ ἐπόμενον ἔτος μεταβάς εἰς Πέστην, ἠξιώθη μοναδικῶν τιμῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀπαιτήσεως νὰ παραμείνῃ τοῦ λοιποῦ ἐν αὐτῇ. Διένειμε λοιπὸν τοὺς 12 μῆνας του μεταξὺ Ρώμης, Βεῖμάρ καὶ Πέστης. Τῷ 1873 ὀλόκληρος ἡ Οὐγγαρία ἐώρταζε τὸ Ἰωβιλαῖον τοῦ καλλιτεχνικοῦ του σταδίου. Ἐξετελέσθη τότε τὸ μεγαλοπρεπέστατον ἐκκλησιαστικὸν μελόδραμά του «Ὁ Χριστὸς», ὅπερ ὠνόμαζεν «ἡ μουσικὴ μου διαθήκη». Τὰ ἄνθη, ὡς πάντοτε, τὰ καλλιτεχνικὰ δῶρα, αἱ τιμαὶ ἦσαν ἀπερίγραπται αἱ κυρίαί τῆς οὐγγρικῆς ἀριστοκρατίας ἐικοσμήσαν τὸν οἶκόν του διὰ τῶν ἀριστοκρατικῶν τῶν χειρῶν των.

Τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς πριγκιπίσεως ὡς καὶ τὰ τοῦ Λίστ εἶνε θλιβερώτατα. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀνήκῃ ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον καὶ ἐν τούτοις δὲν ἠδύνατο νὰ ζῶσι κεχωρισμένοι.

Εἶχον λησμονήσῃ πῶς εὗρισκον τὴν εὐτυχίαν ὁ εἰς ἐν τῷ ἄλλῳ κατὰ τὰς ὡραίας ἡμέρας τοῦ Altenburg καὶ πῶς ἦνουν τὰς ψυχὰς των ἐν τοῖς αὐτοῖς πόσι. Ἐβιάζον μεμονωμένοι, ἕκαστος τὸν δρόμον του, ἠνωμένοι δὲ μόνον ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ ἐλπίδι καλλιτέρας ζωῆς, ἣτις θὰ τοὺς ἦγωνε πάλιν ἐν ἀνεξαντλήτῳ ἀγάπῃ.

Ὁ Λίστ προσεῖλκε περὶ αὐτοῦ τὰ διψασμένα πνεύματα. Πάνταθεν μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι προσέτρεχον εἰς αὐτόν.

Πολλάκις ὁ Λίστ ἐκολιμῆσεν οὕτως εἰπεῖν εἰς ἄνθη καὶ δάφνας ἀλλὰ τὰ πάντα σβέννυνται πρὸ τῆς μοναδικῆς ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς Τέχνης ἐκδηλώσεως, ἣτις τῷ ἐγένετο κατὰ τὴν στέψιν τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ. Ὁ Λίστ συνέθεσεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ τὴν λειτουργίαν τῆς Στέψης διὰ τοῦ ἔργου τούτου συνεχίζει τὴν θριαμβευτικὴν σταδιοδρομίαν ἐν τῇ νεᾷ ἐποχῇ τῆς ἐκ-

κλησιαστικῆς μουσικῆς, τῆς ὁποίας θεμέλιος λίθος εἶνε ἡ λειτουργία Gran. Ἐλέχθη διὰ τὰς λειτουργίας τοῦ Λίστ ὅτι μᾶλλον προσηύχετο ἢ συνέθετεν αὐτάς, ἣτοι ὅτι προσξενούσι τὴν ἐντύπωσιν δεήσεως πρὸς τὸν Ὑψίστον καὶ οὐχὶ συνθέσεων ἐπεξεργασμένων κατὰ τοὺς γνωστούς τύπους.

Ὁ διδάσκαλος μετέβη εἰς Πέστην ἐπίτηδες, ὅπως διευθύνῃ προσωπικῶς τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτοῦ ἔργον.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας μετὰ τὴν στέψιν του μεταβαίνει, κατὰ τὴν παράδοσιν, ὅπως ὀρκισθῇ εἰς λοφίσκον τινὰ κείμενον ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τοῦ κυανοῦ Δουνάβεως. Οὕτω, ἐνῶ ἀνεμνῆτο μετὰ πυρετώδους ἀνυπομονησίας, ἐθεάθη ἐμφανίζομένη ἡ φυσιογνωμία ἱερέως τινὸς μὲ μακρὸν ἱερατικὸν ἔνδυμα διακόσμητον δι' ἀπειραρίθμων παρασῆμων, μὲ τὴν λευκὴν κόμην κινουμένην ὑπὸ τῆς αὔρας καὶ τὸν πῖλον ἀνὰ χεῖρας. Εἰς τὴν θέαν του ψιθυρισμὸς ἠκούσθη, ψιθυρισμὸς, ὅστις ὕψυτο ἐφ' ὅσον ἐπλησίαζε τὸ πρόσωπον καὶ ἀνεγνωρίζετο. Τὸ ὄνομα τοῦ Λίστ διεδόθη ὡς ἀστραπὴ ἀπὸ στόματος εἰς στόμα. Πάραυτα 100000 ἄνθρωποι τὸν ἀνευφημοῦσι φρενητιωδῶς. Ὁ λαὸς τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς νομίζων φυσικώτατα ὅτι ἦτο ὁ βασιλεὺς, ὅστις ἐπλησίαζεν, ἐχαιρέτα μετὰ συγκινήσεως φανούσης μέχρι παραφροσύνης. Δὲν ἦτο ὁ βασιλεὺς ἀλλὰ βεβαίως εἰς μέγας βασιλεὺς, πρὸς ὃν ἀπυθύνοντο αἱ συμπάθειαι τοῦ εὐγνωμόνος ἔθνους του.

Μετὰ τρία ἔτη τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ φίλου του βαρῶνου d'Anquy ἰδρύετο ἡ νῦν ὑπάρχουσα μουσικὴ Ἀκαδημία, ἣς ὁ Λίστ ὠνομάζετο Πρέεδρος.

Ὁ Λίστ, καίτοι οὐγγρος ἠγνῶει τὴν οὐγγρικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν πατρίδα του ὀλίγον ἐγνώριζεν. Ἀπομακρυνθεὶς ἀπὸ ἡλικίας 9 ἐτῶν, εἶχεν ἀφομοιωθῆ κατὰ τὰς κλίσεις καὶ τὸν χαρακτήρα πρὸς τὸ ἔθνος, ὅπερ τὸν ὑπεστήριξεν ἐπὶ 16 ἔτη εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν του ἀνάπτυξιν, τοὺς ἀγῶνας, τοὺς θριάμβους, τὴν χαρὰν καὶ τοὺς ἐρωτάς του.

Ἐν τούτοις ὁ Λίστ ἦτο θερμὸς, θερμώτατος πατριώτης.

Πλεῖστοι καλλιτέχναι ἠθέλησαν νὰ διαιωνίσωσι τὴν μορφήν τοῦ βασιλέως τοῦ κλειδοκυμβαλοῦ ὡς ὠνόμαζεν αὐτόν ὁ Berlioz. Ὁ Jurgand, Kaulbach, ὁ Lembach, ὁ περίφημος γλύπτης ἰταλὸς Bertolini, ὁ ζωγράφος Leyrand, ὁ Tilqmer, ὁ μέγας ζωγράφος οὐγγρος Minukawsky, ὁ διάσημος οὐγγρος γλύπτης Böhm καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

Γνωρίζομεν τὸ ἀπέραντον ἔργον τοῦ Λίστ. 1200 συνθέσεις παντὸς εἶδους· πολλαὶ ἐξ αὐτῶν ἀπωλέσθησαν, 700 δὲ μόνον περίπου σώζονται. Ἐν ἡλικίᾳ 13 ἐτῶν εἶχεν ἤδη πολλὰ συνθέσει, ἐξ ὧν τὸ Allegro di Bravoura, τὴν Μεγάλην Εἰσα-

ΑΤΘΙΣ

Φωτογραφία Κάβρα

γωγὴν καὶ μίαν Συναυλίαν. Δεκατεσσάρων ἐτῶν δὲ τὰς ὥραις 12 Μελέτας Opus I.

Τὰ μᾶλλον ἐπιτυχῆ ἐπὶ τοῦ κλειδοκουβάλου εἶνε αἱ ποικιλοτροποποιημένα μελωδία τοῦ Schubert καὶ αἱ Οὐγγρικά Ῥαψωδία.

Ὁ Λίστ διήλθε τὸ πλεῖστον τοῦ τελευταίου ἐν τῇ ζωῇ χειμῶνός του, ὡς τὸ σῦνηθες, ἐν Ρώμῃ. Μία τελευταία ἀνταύγεια δόξης ἐλόμπρυνε τὸ μέτωπόν του, ὅτε κατὰ τὴν ἀνοιξὴν τοῦ 1884 τὸ Βέλγιον, ἡ Γαλλία, ἡ Ἀγγλία ἀπεθέωσαν αὐτὸν ἅπασι ἐτι. Αἱ τελευταῖαι αὗται τιμαὶ εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν δὲν ἀνέμενε ταύτας, τῷ ἐπανέφερον εἰς τὴν μνήμην τοὺς θριάμβους τῆς νεότητός του. Μετέσχε προσέτι εἰς Souden Maunden τοῦ Festival τῆς παγκοσμίου Ἑταιρίας τῶν Γερμανῶν μουσικῶν, τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθείσης.

Παρέστη εἰς τὸν γάμον τῆς ἐγγονῆς του Δαμιέλλης de Bulow καὶ εἰς τὴν ἐναρξίν τῶν ἐν Μπαῦρόντ παραστάσεων. Ἄλλ' αἱ ἀρμονίαι τῶν τελευταίων ἔργων τοῦ Βάγνερ, Parsifal καὶ Tristan δὲν ἔφθασαν εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ εἰμὴ μόνον ὡς ἡχώ τῶν ἐπιθανατίων του παραληρημάτων. Πνευμονία καλπάζουσα ἐπέφερε τάχιστα τὸν θάνατόν του. Τῇ 31 Ἰουλίου 1886 ἐσθέθη ἡ φλόξ ἢ καίουσα ἐν τῇ ἐξόχῳ ταύτῃ καρδίᾳ τῆ ἀφοσιώσεως εἰς τὴν Τέχνην καὶ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἡ φίλη, τὴν ὁποίαν κατέλιπε γενικὴν κληρονόμον, δὲν ἐπέζησεν ἐπὶ μακρὸν. Ἡ πριγκίπισσα Καρολίνα de Wittgenstein ὑποκύπτουσα εἰς καρ-

διακὸν νόσημα τὸν ἠκολούθησε μετὰ 8 μῆνας.

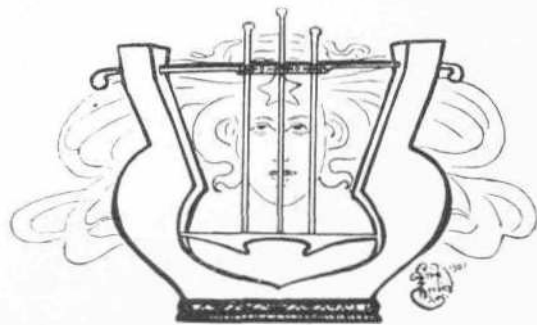
Ἡ γυνὴ ἐκείνη ἢ τόσο ἀγαπήσασα, ἢ τοσαῦτα ὑποστάσα, κείται τώρα ἐν τῷ Βατικανῷ. Ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς ὄσα λέξεις συνοψίζουσι τὸν βίον τῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν πρὸς τὸν Λίστ λατρείαν τῆς. Ὡς νὰ ψθυρίζῃ αὐτὴ τὰς λέξεις αὐτάς:

« Ἡ ἐλπίς εἶνε ἐκεῖ ἐπάνω. »

Ἄλλ' ὡς χαρακτηριστικὸν ἐπιτάφιον ἠδύνατο νὰ χαραχθῇ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Λίστ ὅ,τι περὶ αὐτοῦ εἶπεν ἕτερος μέγας διδάσκαλος: ὁ Roubinstein.

« Ὀυδένα θέσατε εἰς παράλληλον γραμμὴν πρὸς τὸν Λίστ, οὔτε ὡς μελωδὸν, οὔτε ὡς μουσικόν, ὀλιγώτερον δ' ἐτι ὡς ἄνθρωπον. Διότι ὁ Λίστ εἶνε πλειότερον ὄλων τούτων. Ὁ Λίστ εἶνε μία ἰδέα. »

ΑΘΗΝΑ ΣΕΡΕΜΕΤΗ

♦♦♦♦ Γ. ΙΑΚΩΒΙΔΟΥ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

ΕΚΠΛΗΞΙΣ

Ἐδουάρδος Λουζερνιέ ἐφημιζέτο ὡς καλλιτέχνης, τοῦ ὁποῦ τοῦ λαμπρὸν στάδιον κινεῖτο ὅλοόν.

Ἦτο ζωγράφος.

Εἶχε λάβη, ἐννοεῖται, τὸ βραβεῖον τῆς Ρώμης, εἶτα δὲ ἐπι-

στρέφας εἰς Παρισίους, καὶ ἐνέσθας ὅτι «δὲν εἶχε πλέον τίποτε νὰ κάμῃ» μὲ τὰ κλασικὰ θέματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ γνωρίζων ὅτι δὲν ἦτο πεποικισμένος διὰ φαντασίας, ἥτις θὰ τῷ ἐπέτρεπε νὰ διακριθῆ εἰς τὸ μεσημβρινὸν ρωπογραφικὸν εἶδος, εἰς τὴν ἀπεικόνισιν δηλονότι τοποθεσιῶν τῶν μεσημβρινῶν μερῶν, πατριωτικῶν ἐρετῶν, ἢ γυναικῶν ἀκαλύπτων ἐν πλήρει ἡλίῳ, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιδοθῆ εἰς τὴν προσωπογραφίαν.

Προησθάνετο ὅτι ἐμελλε νὰ διακριθῆ μεταξὺ τῶν συγχρόνων του καὶ δὲν ἠπατάτο.

Ἐν ἀρχῇ, ὀλιγίστως ἔχων σχέσεις, συνεκρούσθη μετὰ τῶν προηγούμενων ἤδη συναδέλφων του, ἐπὶ πολλὰ δ' ἔτη κατόπιν, ἐξέθηκεν εἰκόνας διασῆμων ζωγράφων καὶ γλυπτῶν εἰς στάσεις εὐφροῦς καὶ ἀπλᾶς ἐνταυτῷ. Ἀκολουθῶς ἐζωγράψισε μίαν ξένην κόμησσαν, ὠρίμου ἡλικίας καὶ ἐκατομμυριούχου, μὲ βελούδινον λευκοκόρφυρον ἔνδυμα, μὲ τὴν κεφαλὴν κεκοσμημένην διὰ μαργαριτῶν, μὲ ἐν λαγωνικὸν κυνάριον παρὰ τοὺς πόδας τῆς καὶ μὲ οἰκογενιακὰ σήματα ἐπὶ τῶν ἐν τῷ βᾶθει τῆς εἰκόνας σκιερῶν παραπετασμάτων. Διὰ τοῦ ἔργου δὲ τούτου ἀρκούντως ἐφημιζέθη.

Ἐντὸς μικροῦ αἰ φιλόκομφοι κυρίαί, ὡς καὶ αἱ διακεκριμένοι ἄνδρες ἠσθάνθησαν ἐπιβαλλομένην ἐαυτοῖς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ κληροδοτήσωσιν εἰς τὴν ἱστορίαν τὰς μορφὰς των διὰ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Ἐδουάρδου Λουζερνιέ, τοῦτο δὲ συνετέλεσεν ὄχι μόνον εἰς τὴν μεγαλητέραν αὐτοῦ ἀνάδειξιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν πλοουτισμὸν του.

Οὕτω, ὁ Λουζερνιέ ἠγόρασεν ἀρχαῖα ἐπιπλα, σπάνια ὄπλα, διασκεύασε μεγαλοπρεπῶς τὸ ἐργαστήριόν του, ἤρξατο νὰ προσφέρῃ τέϊον ἐν αὐτῷ καὶ νὰ ζῆ καθ' ὅλας τὰς νεωτεριστικὰς ἀπαιτήσεις.

* *

Καὶ ὅμως ὁ Ἐδουάρδος Λουζερνιέ δὲν ἦτο παντάπασιν εὐτυχής.

Ἐν τῇ τοσοῦτῳ καλῶς διερρυθμημένῃ ζωῇ του, τῷ ἔλειπεν... ὁ ἔρωτ, πρὸς δυστυχίαν του δὲ ἦτο καὶ ὀλίγον δυσειδής. Ἦτο χαμηλοῦ ἀ-

ναστήματος καὶ ἰσχνός, ὀστεώδης, μὲ κεφαλὴν ὥσει βυθισμένην μεταξὺ ὤμων του. Εἰς μάτην προσεπάθησεν ὁ ἀτυχὴς ν' ἀποβάλῃ διὰ διαφόρων μέσων τὴν φυσικὴν τραχύτητα τῆς κόμης καὶ γενειώδος του. Εἶχε τὰς χεῖρας χονδράς, τὸ βλέμμα θαρραλέον καὶ τρυφερόν, ἀλλ' ἄψυχον, ἀπλανές. Οὕτω αἱ κυρίαί, ὁσάνκις ἀνέφερον περὶ αὐτοῦ ἠρκοῦντο νὰ λέγωσιν «ὁ καλὸς μας Λουζερνιέ» μετὰ τινος τόνου προστατευτικῆς συμπαθείας, ἥτις κατέστρεφε τὰ ὄνειρά του, διότι ἦτο πολὺ ὄνειροπόλος ὁ προσωπογράφος οὗτος.

Ὀνειροπόλοι αἰσθητὰ τι ἐξαιρετικόν, σχεδὸν κινδυνώδες, πλήρες μέθης παροδικῆς.

Πολλάκις ἀπεφάσισε νὰ γονυπετήσῃ πρὸ αἰας-δῆποτε ἐν τῶν λαμπηδύλων ἐκείνων κυριῶν, αἰτινες, ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του, ἐκάμπιζαν ὀθωμανικὰ σιγαρέττα, ἀνακειλιμένοι ἐπὶ τοῦ ὀθωμανίου, ὅπως ἀναπαυθῶσιν ἐκ τοῦ κόπου εἰς ὃν ὑπεβάλλοντο ἐκ τῆς στάσεως αὐτῶν διὰ τὴν εἰκόνα των, μὲ ὤμους γυμνοὺς, μὲ βαρυτίμους ἐσθῆτας, ὀλισθαίνουσας μέχρι τοῦ δαπέδου.

Ἄλλ' οὐδέποτε ἀπέτόλμησε τοιοῦτόν τι.

Αἱ φιλαρεσκότεραι ἐξοικειοῦντο μετὰ τοῦ ἀπλοῦ αὐτοῦ καλλιτέχνου. ὅστις συναισθανόμενος ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει, οὐδέποτε θὰ καθίστατο ἐπικίνδυνος, κατελαμβάνετο ὑπ' ἀνεκφράστου μελαγχολίας.

Εἶχε δαπανήσει σπουδαῖα ποσὰ ἵνα ἐξομοιωθῆ πρὸς τινὰς ἀνθρώπους τοῦ κόσμου, τοὺς ὁποίους συνήντα ἐν ταῖς συναναστροφαῖς καὶ διὰ τοὺς ὁποίους αἱ γυναῖκες εἶχον βλέμματα προκλητικώτερα, συμπαθέστερα.

Πλὴν, εἰς μάτην!

Δὲν ὑπῆρχε δι' αὐτὸν ἔρωτ ἐπὶ τῆς γῆς.

* *

Μίαν ἐσπέραν ἐαρινὴν μόλις εἶχεν ἐνδύθῃ ἐν τῷ καλλωπιστηρίῳ του — καλλωπιστηρίῳ κομψῷ τὸ ὁποῖον τῷ ἐστοίχισε μίαν καὶ ἡμίσειαν εἰκόνα — ὁ Λουζερνιέ ἠσθάνθη ὅτι ἡ καρδία του κατείχετο ὑπὸ βαθυτέρας ἢ ἄλλοτε μελαγχολίας. Ἐξελθὼν ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ ἐξώστου καὶ ἀφηρημένος, παρετήρησεν ἐπὶ μικρὸν τὰς χελειδόνας, αἰτινες ἐτερέτιζον πτερυγίζουσαι.

Αἱ χελειδόνας ἐξηκολούθουν περιδινόμεναι ἐν τῷ θερμῷ ἀέρι — Ἐμελλε ἤδη νὰ εἰσέλθῃ, ὅτε εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τῆς ὁδοῦ — ὁδοῦ στενῆς καὶ ἠσύχου — εἶδεν ἐπὶ τινος ἐξώστου, ἀπέναντι τοῦ ἰδικοῦ του μίαν γυναῖκα ὀρθίαν, σκεπτομένην, καὶ θεωροῦσαν αὐτὸν μετὰ προσοχῆς.

Ἦτο ὑψηλοῦ ἀναστήματος, λεπτή, μὲ κόμην μέλαιναν, μὲ μικροὺς καὶ θελκτικὸς χαρακτήρας, ἀρρήτου χάριτος καὶ κομψότητος. Ὁ δὲ καλλιτέχνης παρετήρησεν ὅτι εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς εἶχε τι τὸ ὄλως ἰδιαίτερον.

Ἡ καρδία τοῦ Λουζερνιέ ἤρξατο πάραυτα νὰ

πάλλῃ ὡς ἐὰν ἐζήτει νὰ ἐξέλθῃ τοῦ στήθους του, εἰς τ' ἀλλεπάλληλα δὲ βλέμματα τὰ ὁποῖα ἀπηύθουε πρὸς τὴν γυναῖκα ἐκείνην προσεπάθησε νὰ περιλάβῃ ὅλην τὴν θερμότητα καὶ συγκίνησιν, τὴν ὁποίαν ἠσθάνθη.

Εἶχε καλῶς ἰδῆ ἢ ὄνειρεύετο;

Ἡ γυνὴ ἐκείνη τῷ ἐμειδία, μειδίωμα γλυκὺ καὶ παρήγορον.

Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς διέμεινον οὕτω ἀλληλοθεώμενοι· ἔπειτα ἐκείνη εἰσῆλθεν ἡρέμα. Ὁ ζωγράφος, ἀνέμενεν ὅπως ἐξέλθῃ, ἀλλ' ἐκείνη δὲν ἐπανῆλθε.

Τὴν ἐπιούσαν ἐζήτησε πληροφορίας περὶ τῆς ἐν λόγῳ κυρίας, ἔμαθε δὲ ὅτι εἶνε Ἀμερικανὴ χήρα, πλουσιωτάτη, ἐγκατεστημένη ἀπὸ τινος χρόνου ἐν Παρισίῳ μετὰ τῆς μητρὸς τῆς.

Ἐπανειλημμένως ἐγκατέλειπε τὸ ἔργον του ὁ Λουζερνιέ ἵνα ἴδῃ ἐὰν ἡ νεαρὰ χήρα εὕρισκετο εἰς τὸ παράθυρον. Ἄλλ' ὁ καιρὸς ἦτο βροχερός καὶ ἡ κυρία οὐδόλως ἐφάνη.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ὁ Λουζερνιέ ὑπῆρξεν εὐτυχής. Ὀλοκλήρον πρωῖαν διήλθεν ἡ χήρα ἀναγινώσκουσα ἐπὶ τοῦ ἐξώστου τῆς, ἐξηπλωμένη ἐπὶ τινος ἔδρας... Καὶ ὁ Λουζερνιέ ἐσκέφθη ὅτι ἀδίκως περιορίζετο τόσον πολὺ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του, ἐνῷ ἦτο τόσον καλὰ ἐν ὑπαίθρῳ... Τί ἔξοχον ἀντίθεσιν ἀπετέλει ἡ ἐβενώδης ἐκείνη κόμη τῆς γείτονος πρὸς τὴν ρεθίνην ἐσθῆτα τῆς!

Καὶ τὸν εἶδεν αὖθις, τῷ ἐμειδίασεν...

Ὁ Λουζερνιέ ἀνέβαλεν ὅλας τὰς προσωπογραφικὰς του ἐργασίας, ὅλη δὲ ἡ ζωὴ του περιορίσθη εἰς τὸ παράθυρον — εἶχε προσκλωθεῖ διὰ τὸν μῆνα Αὐγούστου εἰς Τρουβίλλην, Διέππην, εἰς Βρετανίαν, ἀλλ' οὐδέμιναν πρότασιν ἀπέδεχθη, διαφόρους εὐρύον προφάσεις. Καὶ αἱ ἡμέραι καὶ ἑβδομάδες παρήρχοντο.

Ἡμέραν τινα ἐτόλμησε νὰ τὴν χαιρετήσῃ, ἐκείνη δὲ τῷ ἀνταπέδωκε τὸν χαιρετισμὸν, μειδιῶσα, ὡς πάντοτε. Ἐφάνετο καλὴ καὶ εὐαίσθητος. Ὁ Λουζερνιέ τὴν ἠγάπα ἤδη ὡς τρελλός. Ἐσκέφθη νὰ τῇ γράψῃ, ἀλλ' ὅτι; Ἐὰν τὴν προσέβαλε; Ἢ κατεστρέφετο ἐκ τῶν ὑστέρων. Οὕτω, ἐπροτίμησε νὰ διαμείνῃ ἐτι ἐν τῇ ἀθεσθαιότητι, ἥτις ἦτο τόσον γλυκεῖα δι' αὐτὸν καὶ ἥτις τόσον τὴν ὑπαρξίν του μετέβαλε. Ἐπερίμενε καμμίαν τυχαίαν συνάντησιν, ἀλλ' ὡς τε δὲν ἐτόλμα νὰ διαταράξῃ τὰς σκέψεις τῆς.

Ἐν τούτοις τὸ ἐργαστήριόν του ἐπληρώθη σχεδιασμάτων τῆς προσφιλοῦς αὐτοῦ γείτονος, ἥς τὴν μορφήν ὁ Λουζερνιέ ἀπετύπου ὑπὸ διαφόρους ὄψεις καὶ θέσεις, ἐκ τοῦ πλαγίου, κατὰ πρόσωπον, πρὸς τὰ κάτω ἢ πρὸς τὰ ἄνω βλέπουσαν, πάντοτε δὲ μὲ τὴν προαίσθησιν ὅτι ἐπὶ τέλους θ' ἀπέκτα ἓνα σιωπηλὸν γυναικωνίτην εἰς αὐτὸν καὶ μόνον ἀνήκοντα.

Τέλος πάντων ἠδύνατο καὶ ὁ Λουζερνιέ ν' ἀγαπηθῆ, διότι ἡ γυνὴ ἐκείνη ἢ τόσον ἀξιοπρεπῆς

τὴν στάσιν, πῶς ἦτο δυνατόν νὰ γίνετο ἀντικείμενον διαρκoῦς θαυμασμοῦ, χωρὶς νὰ ἐταρράχθῃ μικρὸν καὶ ἡ καρδία τῆς ἐκ τοῦ θερμοῦ ἔρωτος, τὸν ὁποῖον θὰ ἐμάντευσεν ἤδη ὅτι ἐνέπνεε;

Καὶ ὁ ζωγράφος ἀδιαλείπτως νὰ ἀνέπлатτεν ὄνειρα.

* *

Ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν ὁ καλλιτέχνης διέτελει ἐν ἀπειρηγράφῳ γαητεία. Κατὰ στιγμὰς, ἐν τῇ ἐκφράσει τῆς ὥραίας ἀμερικανίδος ἐνυπῆρχε εἶδος τι ἐνδοιασμοῦ, ὡσεὶ ἐπεθύμει νὰ πράξῃ τι, οὕτινος ἐφθεβεῖτο τὸ ἀποτέλεσμα... Ὁ δὲ Λουζερνιέ εἶχεν ἐν τῇ ψυχῇ του τὸν οὐρανόν.

Τὸ ἀπόγευμα Σεπτεμβριανῆς τινος ἡμέρας εἶδεν αἰφνης ἀνυπνιμένα ὅλα τὰ παράθυρα τῆς ἀντικρουμένης κατοικίας, ὑπῆρξαι δὲ διετέλου εἰς ἀδιάκοπον κίνησιν.

Τί συνέβαινε; Μήπως ἀπεικταῖόν τι;

Ἄλλ' ὄχι. Ἡ χήρα ἐφάνετο ἐνδεδυμένη πρὸς ἔξοδον... Ἐστήριξε τὰς δύο χειροκλαπτοὺς αὐτῆς χεῖρας ἐπὶ τοῦ κυγλιδώματος τοῦ ἐξώστου. Εἶχε τὸ βροσ σθερὸν καὶ διστακτικόν. Κατὰ τὸ σῆμα, ὁ ζωγράφος τὴν ἐχαίρετίσεν ἐνδιαφερόντως. Τότε ἡ χήρα, ὡς ἐν αἰφνιδίᾳ ἀποφάσει, καὶ δι' ἐπιτακτικῶν κινήματων ἐπέδειξεν εἰς τὸν καλλιτέχνην τὴν ὁδόν, εἶτα δὲ βίαιως ἐξήφρασε. Τὸν διέτασεν ἀναμφιβόλως νὰ καταβῆ... ἤθελε νὰ τὸν συναντήσῃ... κάτι νὰ τῷ εἴπῃ.

Ὁ Λουζερνιέ ἤρπασεν ἐν τάχει τὸν πῖλόν του, τὰ χειροκλαπτοῦ, — χρονοτριβήσας μόνον περὶ τὴν ἐκλογὴν τῆς κομψότερας του ράβδου, καὶ πάραυτα κατήλθε τὴν κλίμακα.

Ἡ ἀμερικανὴ ἐζήρχετο τοῦ οἴκου τῆς. Ὁ ζωγράφος ἐπροχώρησε μετὰ δισταγμοῦ. Ποῖαν στάσιν ἔπρεπε νὰ λάβῃ; Ἐπρεπε νὰ τὴν πλησιάσῃ; Καὶ δὲν θὰ τὴν ἐξέθετεν; Ἄλλ' ἐκείνη ἦλθε πρὸς αὐτὸν ἀποφασιστικῶς.

Ἦ πόσον ἦτο ὠραιοτέρα ἐκ τοῦ πλησίον, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας τὸ ζωηρόν.

— Κύριε... ἤρξατο.

— Κυρία, διέκοψεν ὁ Λουζερνιέ, ἡ συγκίνησις μου εἶνε τοιαύτη... Πόσον σὰς εἶμαι εὐγνωμων... διότι εὐηρεστήθητε... Τὸ ἐπεθύμουν τόσον...

Ἄλλ' ἔπειτα ἐνόησεν ὅτι αἱ φράσεις του θὰ ἦσαν ἀτελείωτοι καὶ ἐσιώπησεν ἀποθαρρυνθῆς...

Ἡ νεαρὰ χήρα, ἐπανέλαβε μετὰ χαριέσσης ξενικῆς προφοράς, συρομένης μεταξὺ τῶν λευκῶν μικρῶν, δίκαν ἀμυγδάλων, ὀδόντων τῆς.

— Γνωρίζω ὅτι αὐτὸ τὸ ὁποῖον κάμνω εἶνε ὀλίγον παράξενον, διὰ τοῦτο καὶ ἐπὶ πολὺ ἐδίστασα. Ἴσως μάλιστα εὐρηγε καὶ ὀλίγον ἀνάρμοστον τὸ νὰ ἐρχομαι νὰ ἀναμινύωμαι εἰς τὰ τοῦ βίου σας...

— Ὄ!..

— Δὲν θ' ἀπεφάσιζον ποτὲ νὰ πράξω τὸ τοι-

M. PIERRE. 'Ανάγλυφον Κας Γ. Π.

οὔτον ἐάν ἐπρόκειτο περὶ τοῦ τυχόντος. Ἄλλὰ σεῖς εἶσθε ζωγράφος πεφημισμένος καὶ θαυμάζω πολὺ τὸ τάλαντόν σας. Πολλάκις ἠθέλησα νὰ σὰς εἶπω τὰ πάντα, διὰ μέσου τῆς ὁδοῦ, ἀπὸ τοῦ ἐξώστου, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμων. Ἀνέβαλλον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν. Ἀλλὰ τώρα πρέπει νὰ ὁμιλήσω. Μετ' ὀλίγον ἐγκαταλείπω τὴν Εὐρώπην καὶ μάλιστα ἤρρηξα πολὺ. Αἱ ἀποσκευαὶ μου εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς ἀμάξης. Ἴδού τί πρέπει νὰ μάθητε... Ἀπὸ τὸ παράθυρον τοῦ δωματίου μου, τὸ ἀπέναντι τοῦ καλλωπιστηρίου σας βλέπω... σχεδὸν καθ' ἑκάστην, ἀπὸ τριῶν ἤδη μηνῶν, ὅταν ἐξέρχεσθε, τὸν ὑπηρέτην σας ὅστις καθαρίζει τὸ στόμα του μὲ τὴν ψήκτραν τῶν ὀδόντων σας... Μὰ δὲν εἶνε τρεμερὸν αὐτό; Εἰπέτέ μοι; Ἐνόμισα καθήκόν μου νὰ σὰς τὸ εἶπω. Καὶ τώρα, χαίρετε κύριε!

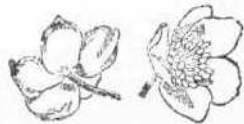
... Ὁ Ἐδουάρδος Λουζερνιὲ δὲν πιστεύει πλέον εἰς τὸ μείδιωμα τῶν νεαρῶν γυναικῶν, αἰτινες κατὰ τὰς ἑαρινὰς ἐσπέρας ρεμβάζουσιν ἐπὶ τῶν ἐξωστῶν.

(Jean Ricard)

Ἐν Σμύρῃ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΝΤΖΑΛΙΑΗΣ

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΒΕΝΕΤΑΣ

ΓΡΑΦΤΟ

Ξέρεις; Μοῦ τῶραφε πῶς θὰ πεθάνω
Μία στρίβλα, Μάγισσα καταραμένη,
Καὶ πῶς ἀπὸ τὸ μνημα μου ἐπάνω
Θε γάρβη ἀγράμπελη ἀνθισμένη.

Τὸ μητρικὸ θὰ τὴ θεριεῖ γὰρ κλάμμα.
Θε γὰρ σκεπάσῃ ὄλο μου τὸ μνημα,
Καὶ σὲς τυχεῖς τὸ πλάσμα, ἀντάμα
Θε γάρβῃσαι μὲ ἄλλοτε ὦ χροῖμα!

Στὰ πρόσωπα θὰ γέργῃς τὰ κλαδιά της
Καὶ σὴ θεριεῖ τοῦ ξέρον τὴν ἀγκάλη
Θ' ἀκοῦν ἢ ψυχὴ μου στ' ὄνειρά της
Τὴν πόρνη τοῦ ἐρωτός σας πάλη.

Θε γὰρ ξεπρήσω στ' ἄπειρα γυλιὰ σου,
Κάποια προὐ τοῦ τύχου θὰ μὲ σέβῃ
Με τὴ σαπίλα ὄλη μου σιμὴ σου,
Με τῶν νεκρῶν μαζὸν τὸ παρηγόρι.

Με τὴ γλυκεῖα φωνὴ θὰ γέθρῃς
Τοὺς τόσους ὄρκους ποὺ λέγεις σ' ἐμένα...
Τοὺς ὄρκους ποὺ θεριεῖ γὰρ μαγνητικῆς
Συνεῖθισες, τῆς Μάγισσας ὦ γέγνα!

«Πρώτη φορὰ ἀγάπησα, ὦ πρώτη»,
Θὰ λες σκεπτό, μὲ σταυρωμένα χέρια
«Ὀρκίζομαι σὴν τόση μου τὴν νεότη,
Στὸν οὐρανὸ, σὴν Παπαγιά, στ' ἀστέρια!»

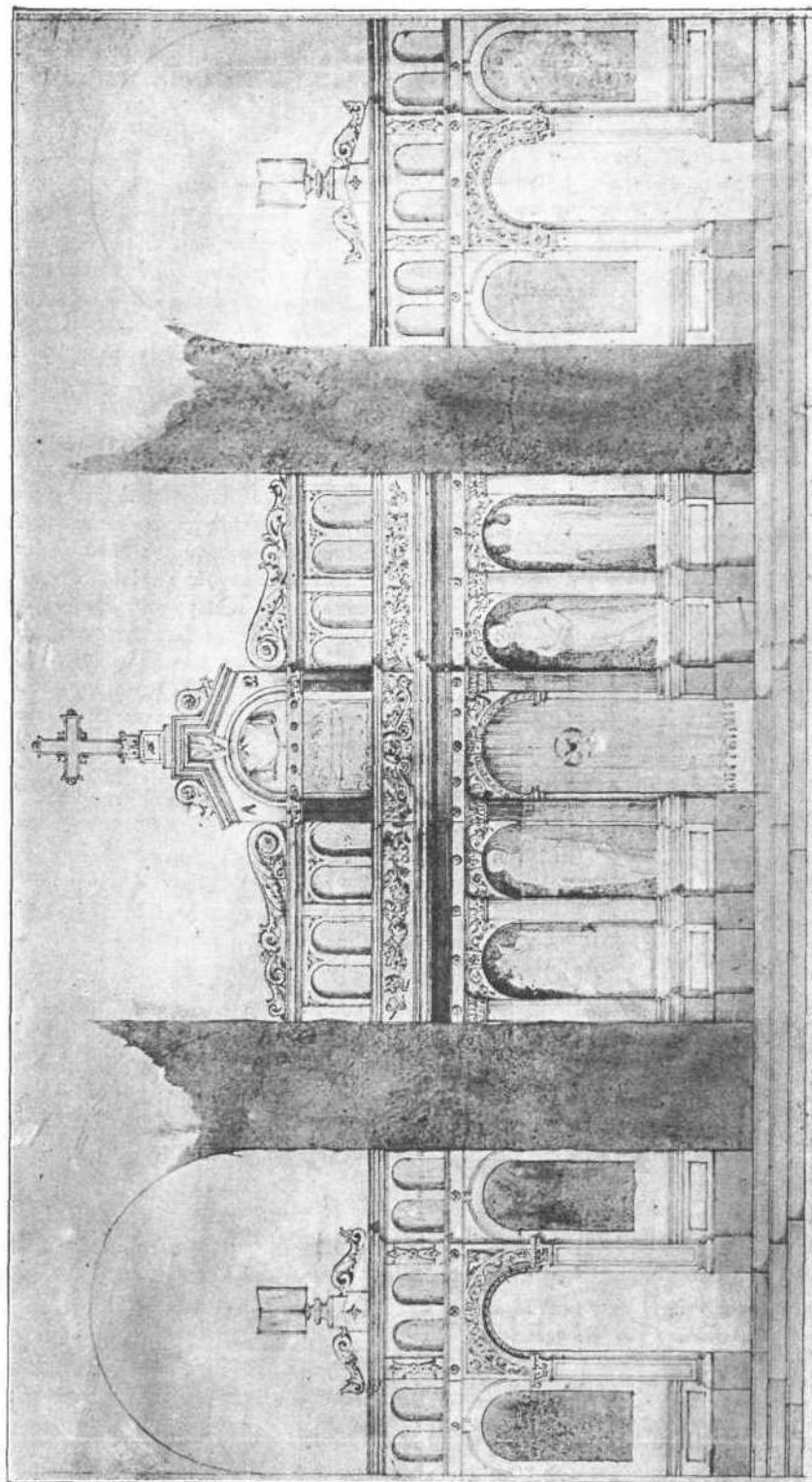
«Τὸ ξέρω, δὲν θὰ βρισκεται κατέρας
Πάνου σὴν γῆ γὰρ γὰρ σὲ μαρτυρήσῃ»,
Κάποια προὐ θὰ πῇ καὶ ἕνας-ἕνας
Ἄπ' τοὺς νεκροὺς στὸ χῶμα θὰ γυρίσῃ.

Θὰ μὲ θωρῆς μὲ μάτια φλογισμένα
Ἀκίρητος γὰρ στέκομαι μισοτά σου,
Καὶ τοῦ δευτεροῦ τὴν ἀρθὴ ἕρα-ἕρα
Θὰ πέφτουν στὰ μαλλιά κι' ὀλόγυρά σου.

Θὰ σοῦ εἶ ἢ κοινονάγια ἐκεῖ πέρα.
Ποκνὸ μὲ μιῆς σκοτάδι θε γὰρ πέση
Καὶ στοῦ βορῆν τὸν ἄγριο ἀγέρα
Κ' οἱ δύο θὰ κυλισθοῦμε ἀπ' τὴ μέση.

Μέσα σ' αὐτὴ τὴν μυστικὴ τρομάρα
Κανέις δὲν θὰ μπορέσῃ γὰρ σὲ σώσῃ
Θάρβη ποτάμι ἄγριο μ' ἀντάρα
Μακρὰ σὲ ξένη γῆ γὰρ μὰς ἐρώσῃ.

Κ' ἕρα πρῶτὸ στὸ ἔρημο ἀκρογιάλι
Τρία κορμιά θὰ βροῦνε ἑαπλωμένα,
Τὸρα γὰρ γέργῃ στ' ἄλλο τὴν ἀγκάλη
Τὸ τρίτο στὰ νερὰ τὰ βουρκομένα.

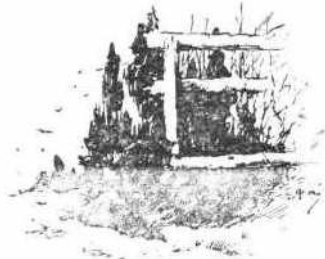

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Πρόσωπος ἑτέρου τῆς ἐν Μονεμβασίᾳ ἐκκλησιαστικῆς τοῦ Ἐλκουρίνου

Γ. ΚΑΠΑΡΙΑ.

Η ΤΕΧΝΗ ΕΙΣ
ΤΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΙΣ τὸν ἐν Μονεμβασίᾳ τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς ἱερὸν ναὸν «Ὁ Ἐλκομένος» κατασκευάσθη ὑπὸ τοῦ μοναδικοῦ εἰς τὰ τοιαῦτα ἔργα καλλιτέχου κ. Γεωργίου

Καπαριᾶ, εἰκονοστάσιον ἐκ μαρμάρων τῆς Τήνου, κατὰ σχέδιον ὑπὸ τοῦ ἰδίου καλλιτέχου χαραχθέν, ὅπερ ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τῶν Δημοσίων Ἔργων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν. Τὸ τε σχέδιον καὶ ἡ ἐκτέλεσις αὐτοῦ μετ' ἐπιμε-

Γ ΚΑΠΑΡΙΑ Δεσποτικὸν τῆς ἐκκλησίας Ἐλκομένου (ἐν Μονεμβασίᾳ).

λείας καὶ δεξιᾶς τέχνης ἐπεξεργάσθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Καπαριᾶ, μεγίστην δὲ μεγαλοπρέπειαν προσέδωκεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τὸ εἰκονοστάσιον τοῦτο. Ὁ κ. Καπαριᾶς πολλὰ τοιαῦτα ἔργα ἔχει κατασκευάσει ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ καὶ δούλῃ Ἑλλάδι. Τὸ ἐν Ἀταλάντῃ, ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων εἰκονοστάσιον εἶναι ἄριστον ἔργον τέχνης, ἐπισκεφθέντες δὲ τὸν ναὸν οἱ Βασιλεῖς μετὰ τοὺς καταστρεπτικούς σεισμούς τῆς Ἀταλάντης, καὶ ἰδόντες τὸ εἰκονοστάσιον αὐτοῦ, τὸ ἀπεθαύμασαν, τὸ μὲν διὰ τὴν ἀπαράμιλλ-

λον τέχνην, τὸ δὲ διὰ τὴν στερεότητα αὐτοῦ, διότι μετὰ τὴν ἐκ θεμελίων διάσεισιν τοῦ ναοῦ, οὐδὲν ὑπέστη ρήγμα, ἐνῶ ὁ ναὸς εἰς πλείστα αὐτοῦ μέρη διερράγη· ἡ δὲ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα ἐζήτησε νὰ μάθῃ παρὰ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ ναοῦ τὸν κατασκευαστὴν τοῦ ῥηθέντος εἰκονοστασίου. Ἐπίσης ἔργα του εὐρίσκονται ἐν Χίῳ, ἐν Σκοπέλῳ, ἐν Σκιαθῶ, δύο ἐν Κέξ, ἐν Μήλῳ, ἐν Φολεγάνδρῳ, ἐν Τεσεμέ τῆς Μ. Ἀσίας, ἐν Σίφῳ, ἐν Τήνῳ, ἐννεα ἐν Κυθήροις· ἤδη δὲ μετὰ δύο μῆνας ἀποπερατοῦται καὶ τὸ ἐν Λεβαδείᾳ, ἔργον ἀξίας 12,000 δραχμῶν. Καὶ σχεδὸν δὲ εἰκονοστασίου (προσκυνηταρίου) ἔχει χαραχθεῖ διὰ τὸν ἐν Τήνῳ πανελλήνιον ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας ἐλληνικοῦ ρυθμοῦ· εἶναι δὲ ἔργον μεγάλης τέχνης καὶ πρωτότυπον ὅλως δι' ὃν προώριστα σκοπὸν ὡσαύτως ἔχει κατασκευάσει εἰς πλείστα ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος ἀμβωνας, δεσποτικὰ καὶ θρόνους.

Ὁ κ. Καπαριᾶς ἐφοίτησεν εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον καὶ εἰς τὸ τμήμα τῆς Γλυπτικῆς, καὶ ἐδιδάχθη ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Δρόση εἰς τὴν γλυπτικὴν καὶ εἰς τὴν σχεδιογραφίαν ὑπὸ τοῦ Λάντσα. Λίαν δὲ εὐδοκίμως ἐσπούδασεν, ἀφοῦ καὶ τέσσαρα αὐτοῦ ἔργα ἐν διαγωνισμοῖς ἔλαβον τὸ πρῶτον βραβεῖον, ἡ κεφαλὴ τοῦ Κικέρωνος, ἀγαλμα Ἐρμοῦ καὶ ἀγαλμα Σοφοκλέους· μετὰ τὴν ἀποφοίτησίν του ἐπέδθη εἰς τὰ σχέδια τῶν ναῶν καὶ τῶν εἰκονοστασίων· ὁ κλάδος οὗτος τῆς καλλιτεχνίας εἶναι ἐκ τῶν δυσχερεσιέρων· ἠδονοκίμησε δὲ προφανῶς ὁ καλλιτέχνης εἰς τὰ τοιοῦτου εἶδους ἔργα. Κέντρον τῶν ἐργασιῶν του ἔχει τὸν Πύργον τῆς Τήνου, ἐνθα καὶ ἐγεννήθη ὁ συμπαθὴς καλλιτέχνης.

Ξ. ΣΑΚΟΣ

Γ.—Σπουδῆ

* ΑΠΟ ΤΟ ΝΗΕΙ ΜΟΥ *

ΕΡΗΜΟ ΣΠΙΤΙ

Ζωή βιαστική, διαβατάρα, ἐπέρασε κάποτε μέσ' ἀπὸ τοὺς σημερινούς ἐρημούς τοίχους τοῦ σπιτιοῦ.

Σκορπιὸί καὶ σκολόπετρες ξεπροβάλλουν τὸ ψυχρὸ κορμί τους ἀπὸ τοὺς χορταριασμένους ἀρμούς τῆς μεγάλης σάλας τοῦ ἐρημο σπιτιοῦ.

Ὁ ἥλιος στέλλει μερικὲς σκορπιστὲς ἀχτίδες του μέσα στὸ σκοτεινὸ τὸ σπήτι καὶ φωτίζει τὴν ἀράχνην ποὺ πλέκει ἀδιάκοπα τὸν ἴστό της καὶ διαλύει τὴν αἰώνια ἐρημίᾳ καὶ τὸ παντοτεινὸ σκοτάδι.

Ὁ ἄρχοντας ὁ χρόνος περπατεῖ βασιλικᾶς παντοτεινῶς μέσα στὸ σπήτι ποὺ μιά φορά εἶχε σκεπάσῃ τὴ ζωή. Εἰρωνικὸ χαμόγελο φωτίζει τὸ στιγνὸ πρόσωπό του. Εἶν' ἡ περηφάνεια ζωγραφισμένη στὸ ἀγέρωχο μέτωπό του, γιατί βλέπει τὸ κατόρθωμά του.

Τὸ Στοιχειὸ τοῦ σπητιοῦ ποὺ τόσα εἶδε καὶ τόσα ἤκουσε στὰ περασμένα χρόνια, τώρα κοιμάται βαθειὰ τὸν ὕπνο τοῦ θανάτου, ἐνῶ ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς καρδιάς του ἀντιλαλεῖ ἡ κραυγὴ τοῦ πόνου.

Κάθε στιγμή νέος ρημάδι τοῦ παλιοῦ σπιτιοῦ σκορπιέται κάτω στὴν πλακοστρωμένη σάλα· κάθε στιγμή ἀκούεται τῆς αὐλόπετρας τὸ θλιβερὸ τρίξιμο ἀπὸ τοῦ ἀνέμου τῆ φοβερῆ ὄρμῃ καὶ ἀπὸ τοῦ σαρακιοῦ τὸ ἀχώσταχο δόντι, ποὺ τρώει τὸ σάπιον ξύλο της. Ὁ ἥλιος σκορπᾷ στὸ γύρω κόσμῳ τὴ θέρμη τῆς ζωῆς, ἐν ᾧ στὰ ρημάδια μὲν ἀντιφεγγίζει ὡς νεκρικοῦ καντηλιοῦ θλιβερὴ ἀναλαμπή. Στῆς νύκτας τῆ μυστικῆ ἡσυχία τὸ φεγγάρι σκορπᾷ τὴν ὠχρὴ του λάμψιν στὸ χωριό, μὰ στὸ ἐρημο σπῆτι, μόνον μιά φτωχὴ ἀχτίδα συντροφεῖται τὸ σιγανὸ καὶ ἀγέρωχο περπάτημα τοῦ χρόνου.

Ὁ κόσμος ξυπνᾷ καὶ κοιμάται, ἡ φύσις ξεψυχᾷ καὶ ζωντανεῖται, μόνον τὸ ἐρημο σπῆτι εἶναι παραδομένο στὴν αἰώνια ἡσυχία.

Ὅσοι περνοῦν ἀπ' ἐξω σταματοῦν καὶ λένε μὲ τόνο σιγανὸ καὶ ἐπίσημο.

— Νὰ τὸ ρημάδι.

Ὅταν οἱ γέροι διαβαίνουν σκυμμένοι ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ χρόνου, σταματοῦν καὶ βλέπουν τὸν πύργο ποὺ μιά φορά ἐφώτιζε τὸ χωριὸ ὅλο-

κληρο μὲ τὴ ζωὴ του καὶ τώρα σὰν γίγαντας λαβωμένος στέκει μὲ μαυρισμένους τοὺς τοίχους του καὶ καρτερεῖ τὸ τελευταῖο τοῦ χρόνου κτύπημα, τὸ γκρέμισμα.

Βρίσκει κανεὶς μέσα στὴν ἐρημίᾳ τοῦ σπητιοῦ τὴν ἀλάλη κομάτια ἀπὸ ξύλα ποὺ ἦταν μιά φορά νυφιάτικα κρεθβάτι, ποὺ ἦταν μιά φορά τὸ τραπέζι τῆς μεγάλης φαμελιάς ποὺ ζοῦσε μέσα στὸ σημερινὸ ἐρείπιο, βρίσκει... βρίσκει ὅ,τι ἦταν καὶ ὅ,τι δὲν εἶνε πιά. Σὲ κάθε βῆμά του τρίζουν τὰ χρώματα ποὺ πέφτουν, καιρὸ τώρα, ἀπὸ τὸ δῶμά του· σὲ κάθε ματιά του βρίσκει τῆς φθορᾶς τὰ ἀνεξάλειπτα σημάδια.

Ἐκεῖνοι ποὺ τὸ θεμέλιωσαν ἔφυγαν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κόσμου τῆ ζωῆ· ἐκεῖνοι ποὺ θὰ τὸ εἶχαν, λείπουν μακρὰ στὰ ξένα καὶ ζοῦν μὲ τὴ ψυχὴ κοντὰ στὸ σπήτι ποὺ ἔζησαν ὅταν ἦταν εὐτυχημένα παιδιὰ· τώρα ζοῦν μὲ τὴν ἀνάμνησιν τοῦ σπητιοῦ ποὺ πρῶτα ἀντηχοῦσε ἀπὸ τὸ ἀγνὸ παιδίστικο κελάδημά των καὶ τώρα ἀντηχεῖ ἀπὸ τοῦ πουλιοῦ τῆς Νύκτας τὸν ἄγριο κρωγμὸ.

Ἡ ζωὴ βιαστική, διαβατάρα, ἐπέρασε μιά φορά μέσ' ἀπὸ τοὺς σημερινούς ἐρημούς τοίχους τοῦ ρημαγμένου σπητιοῦ.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΟΣΜΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΗΡΑΝ ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΣ

Ἡ γῆ εἶνε θέατρον, εἰς τὸ ὅποιον παίζονται περισσότεραι κωμωδίαὶ ἢ δράματα.

Ἡ κοινὴ γνώμη εἶνε ἀερόστατον ὅσω πολυπληθεστέρα εἶνε, τόσον περισσότερον ἀνέρχεται εἰς τὰ ὕψη τῆς πλάνης.

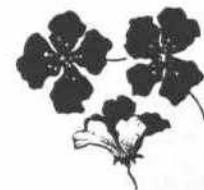
Ὁ καλόγερος καὶ ἡ γυναῖκα ἀποτελοῦν τὸ οἰκόσημον τοῦ Διαβόλου.

Καρδία: Σοφνέρον ἀπὸ παλμούς. Συνθέτης ὁ Ἔρω.

Ὅταν δακρὸν ἢ γυνὴ, σημείον ὅτι δὲν δύναται πλέον ν' ἀπατήσῃ.

Ἐξ ὅλων τῶν διδακτικῶν βιβλίων τὸ μόνον ποὺ ἀξίζει εἶνε τὸ βιβλίον τῆς Φύσεως. Δυστυχῶς τὰ τρία τέταρτα τῶν ἀνθρώπων δὲν εἶνε εἰς κατὰστασιν νὰ τὸ διαβάσων.

ΔΙΚ

Η ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ

κα τήν ιδέαν ότι ή γελοιογραφία είνε ή μεγαλύτερα ευεργεσία, ήν προσφέρει εις τήν ανθρωπότητα ή γραφία.

Έχω τήν ιδέαν ότι μία γραμμή εξογκωμένη έντός του πλαισίου τής λογικής, άλλ' έκτός του πλαισίου τής φύσεως, είνε

ή ευεργετικωτέρα έδος, ή οδηγούσα τόν ανθρωπον εις τήν πινακοθήκην τής αληθείας και τής πραγματικώς του αξίας.

Θα έρωτήσητε :

Πώς συμβιβάζεται, ώστε το πλαίσιον τής λογικής να μή συμπίπτει με το πλαίσιον τής φύσεως ;

Και πώς συμβιβάζεται ακόμη, ώστε ή πινακοθήκη τής αληθείας να συμπίπτει με τήν πινακοθήκην τής πραγματικής αξίας. — σήμερον μάλιστα, έτε ή αξία πολύ σπανίως συμβαίνει να ήνε και αλήθεια ;

Πρέπει να μή λησμονώμεν, ότι το ανθρωπίνον πνεύμα, μεθ' όλην τήν προαγωγήν του, παν άλλο ή εις το τέλειον έφθασε. Το ύψος του ένεχει τσαβύτας ούτοπίας, ώστε θα έλεγον ασφαλώς ότι του θαμνώνει τα όμματα και το άποτυλώνει συνθέστατα.

Η μετριοφροσύνη του μήρμηκος είνε πολύ σωφωτέρα από τήν υπερψύαν του άετου, διότι ο μέν παρουσιάζεται υπό το αληθές σχήμα του εις τα όμματα του ανθρωπου, ο δε άνέρχεται τόσον ύψηλά, ώστε άλλοτε ούτε φαίνεται, και άλλοτε παρουσιάζεται: και από τόν μύρμηκα μικρότερος.

Έάν υπήρχε λοιπόν τρόπος να δώση τις τήν γελοιογραφίαν του εις έκαστον των δύο τούτων όντων, — εις τόν μύρμηκα και εις τόν άετόν, — θα έδεικνυεν εις αυτούς με εξογκωμένας ή με ήλαττωμένας γραμμώς τήν αλήθει των αξίαν.

Θα εξογκωνε τόν μύρμηκα, διότι θα το ήξιζε' θα ήλάττωνε τόν άετόν του άετου, διότι δεν ήξιζει τόσον όγκον' ο εις εργάζεται διά τήν κοινωνίαν του, και είνε ο πραγματικώς μέγας' ο άλλος εργάζεται μόνον διά τόν έαυτόν του, και είνε ο πραγματικώς μικρός.

Και θα έδίδετο ούτως ή αληθής εικών των δύο αυτών όγκων, οι όποιοι ένθ' έν τή φύσει κατέχουσι τα δύο άκρα τής μεγάλης διαμέτρου, το Ζενιθ και το Ναδίρ, έν τή κοινωνική αληθεία και λογική αλλάσσοι θέσεις κατά τρόπον επαναστατικώτατον.

Τού λοιπόν ότι ουχι σπανίως ή φύσις είνε πολύ διαφορετική από τήν κατά συνθήκην αλήθειαν.

Αυτό λοιπόν θα είπη Γελοιογραφία.

Κατά συνθήκην αλήθεια.

Έν τούτοις είνε και αυτή τρομερά, όπως ελαι αι αλήθειαι.

Έκάστη γραμμή της είνε έν κτύπημα' έκάστη σκιά της είνε μία ούλη επί τής ματαιοδοξίας.

Το σύνολόν της όμως είνε μία ευεργεσία, διότι λέγει εις τήν ανθρωπότητα με τήν τραχυτέραν γλώσσαν :

— Ίδε και πώς ήμπορεί να σε αντίληφθῆ ὁ κόσμος' μή ὑψώνης πολύ τήν κεφαλήν, διότι ἡ γωνία τοῦ αὐχένου σου θά δώσῃ λίαν παραδόξους γραμμὰς εἰς τόν ζωγράφον σου' μή λέγῃς πολλά, διότι ὁ ζωγράφος θά σοῦ ἐκτείνῃ τήν γλῶσσαν μέχρις ἔδοστροπότητος. Ἔσο ὅπως εἶσαι, ὥστε καί ἂν ἐξεικονισθῆς ποτέ, ὅπως δὲν εἶσαι, νά ἔχῃ ὁ κόσμος τὸ δικαίωμα ἵνα εἴπῃ : « Μπά ! δὲν εἶνε αὐτός ! ... »

ΠΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΑΡΦΙΑ
ΚΑΙ ΠΕΤΑΛΑ

Ὁ ἔχων εἶαν μελετᾷ τὰ πράγματα καὶ γράφει τὰς ἐντυπώσεις του χάριν τῶν πολλῶν· δὲν μελετᾷ τὰς ἐντυπώσεις τῶν ἄλλων, πολὺ ὀλιγώτερον δὲ, δὲν τὰς μιμείται.

Τὸ νὰ θυμαζῇ τις ὑπερβολικῶς, νὰ ἐκπλήσσεται, ν' ἀπελπίζεται, εἶνε αἰσθήματα ἀνάξια τοῦ ἀνθρωπίνου ὀνόματος.

Πρὸ πολλοῦ ἡ μολλισρωσύνη θά εἶχεν αὐτοκτονῆσαι, ἂν μερικοὶ ποητοὶ τοῦ εἴδους αὐτοῦ εἶχον εἰς τὰ στήθη συνείδησιν, ἔσθην ἔχουν εἰς τοὺς στίχους συνίτησιν.

Ἡ ἔμοιοκαταληξία εἶνε ἐθνικὴ ὕβρις.

Ὁ ἴσκιος καὶ τὸν κούνοπα τὸν δείχνει πιὸ μεγάλον.

Ὁ κυριώτερος λόγος, δι' ἂν λησμονῶ ἐκεῖνον ποῦ με ἔβλαψε, εἶνε διότι εὐρέθη κατόπιν ἄλλος, ὅστις με ἔβλαψε περισσότερο.

Οἱ αὐτοκαλοῦμενοι Ἀθηναῖοι, ἀντὶ νὰ λέγωνται ἐν τόποισι (πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν φερτῶν), ἡ γενικῶς ὁμοῦ πρωτευσουσῶται, λησμονοῦσιν ὅτι τὸ Ἀθηναῖος δὲν εἶνε ἀπ' αἰώνων πλέον τοπικὸν ὄνομα, ἀλλὰ τίτλος.

Πρέπει νὰ εἶναι τις εὐφυῆς καλλιτέχνης, φιλόπατρις, φιλόανθρωπος, ἀπείριτος, αἰσθηματίας, εὐγενής, γενναῖος, φιλομαθής πολυμαθής, ἀφιλοκερδής, ἑτεροθυσιαστής, φυσιολάτρης, ἀρχαιολάτρης καὶ τί ἄλλο νὰ προσθέσῃ ἀκόμη ; ὅπως τολμήσῃ νὰ λέγεται Ἀθηναῖος.

Ἐγὼ εἶνα Ἀθηναῖον ἐγνώρισα : Τὸν Τιμολέοντα Φιλήμονα.

Ὅρισμός τῆς Δημοσίας Βιβλιοθήκης ἀπὸ ἕνα παλαιὸν Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας : « Τόπος ποῦ μαζεύουν τοῦ κόσμου τῆς συλλάδες, γιὰ νὰ παίρνῃ τὸ μυαλὸ τῶν παιδιῶν ἀέρα ».

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΠΟΙΗΜΑ
ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΠΑΡΑΣΧΟΥ

Η ΝΕΡΑΪΔΑ

[Σεινή τελετή ετελέσθη ἐν τῷ «Παρνασσῷ» ὑπὲρ ἐκδόσεως τῶν ἀνεκδότων ποιημάτων τοῦ ἐθνικοῦ ποιητοῦ Ἀχιλλέως Παράσχου. Ὁραῖον πρόλογον τῆς ἐσπερίδος εἰσηγήσατο ὁ κ. Ἄγ. Βλάχος, ἐκτὸς δὲ ἄλλων, ὁ κ. Γ' Ἀναστασιάδης ἀπήγγειλε μὲ πολὺ αἰσθημὰ ἀνεκδότον ποίημα τοῦ ποιητοῦ, ὅπερ δημοσιεύομεν κατωτέρω, εὐμενεὶ ἀδείᾳ τῆς οἰκογενείας].

Σ τ. Δ.

Ἔνας ποιητὴς γλωμὸς, μὲ βῆμα πλάνο
Βρέθη ἔξαφνα μακρὰ ἀπὸ τῆ γῶρα
Σ' ἔρημη μεριά, στὸ μεσημέρι ἀπάνω
Στὴν κρυφὴ αὐτὴ καὶ μαγεμένη ὥρα
Π' ἄφαντα στοιχεῖά στα ἔρη λέν, γυρνοῦνε,
Λάμιες φαίνονται, Νεραΐδες τραγουδοῦνε.
Μπρὸς σὲ ποταμὸ σταμάτησε χορτάρι
Ἐπρασίνιζε στὴν ὄχθη του μὲ χάρι'
Λεύκαις, πλάτανοι ἔχυναν τῆ σκιά τους
Καὶ μέσ' στὰ νερὰ ἔαπλώναν τὰ κλαδιά τους.
Ἀπὸ τὸν πολὺ τὸ δρόμο κουρασμένος,
Σ' ἕνα πλάτανο ὁ ποιητὴς ἔαπλώθη
Καὶ μ' ὕγρα ματιὰ ἐκύτταζε θλιμμένος
Τὰ βαθεῖα νερὰ ποὺς ξέρεε τί ἐπόθει
Ὅλα σώπαιναν καθῶς καὶ μέσ' τὸ μνημῆμα.
Δὲν ἐσειοῦνταν οὔτ' ἕνα φύλλο ἀκόμα
Κ' ἔβλεπ' ἄφωνος ὁ Ποιητὴς τὸ κύμα,
Ποῦ σ' ἀγνώριστο κυλοῦσ' ἀθύσσου στόμα.

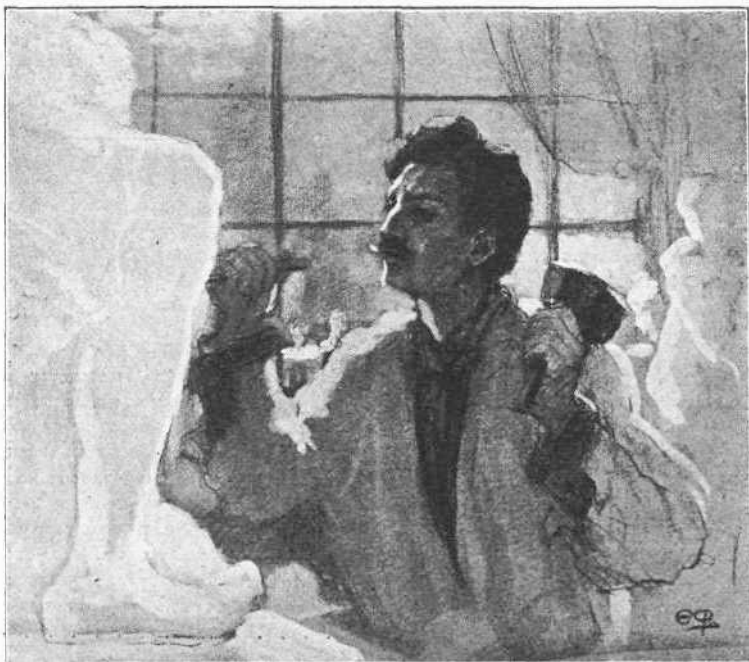
Τὸν νανούριζε ἡ κούρασις του πέρα,
Μύριζ' ἄγριο, ἀγροτικὸ λουλοῦδι,
Ὅταν ἔξαφνα ἀκούστη στὸν ἄερα,
Ξένο, σιγαλό, παράξενο τραγοῦδι.
Τόσο σιγαλό, σὰν ἦγον ἄλλος ἦχος
Τόσο τρυφερό, σὰν Λαμαρτίνου στίχος
Σὰν νανούρισμα σὲ κούνη' ἀγαπημένη'
Ἦχος ποῦ φιλὶ ἀφίνει καὶ διαβαίνει. . .
Τὸν ἐκοίμιζε μὲ μάτια ἀνοιγμένα
Ἦταν ἔξυπνος μὲ μάτια σφραλισμένα.
Ἐβλεπ' ὄνειρο ἔξυπνὸς κι' ἀποπλανᾶτο,
Ζοῦσε, πέθαινε, ξυπνοῦσε κ' ἐκοιμᾶτο.
Κ' ἐσηκώθηκε σὰν κάτι-τι νὰ εὐρη,
Δίχως καὶ αὐτὸς τί ἤθελε νὰ ἔξερῃ.
Ἐπαψ' ὁ σκοπὸς τὸ βῆμα του ἐστάθη.
Κι' ἀναστέναζε ἀπ' τῆς ψυχῆς τὰ βᾶθη.
Φλόγα τοῦχουσε 'κεῖν' ἡ φωνὴ ἡ ξένη'
Εἶχε τὴν ψυχὴν σὰν λιγοθυμισμένη
Κ' ἔσκυψε νὰ πιῇ τοῦ ποταμοῦ κρυστάλλι
Καὶ τὰ χεῖλη του ἐμίξαν μὲ κοράλι,
Μὲ τριαντάφυλλο, μὲ ῥόδο τοῦ Ἀπρίλη
Κ' ἦπιε φίλημα ἀπὸ Νεραΐδας χεῖλη. . .
Ἦταν τὸ φιλὶ ἀλλοιότιμο ἐκεῖνο
Δρόσιζ' ἔκαε κ' ἐμούριζε σὰν κρίνο
Κ' ἔδινε ζωὴ καὶ θάνατο καὶ τρέλλα
Κόρη ἀπ' τὸ νερὸ στὸ νεῖδ' ἔχαμογέλα

Κόρη κι' ἀστραπή, μὲ μάτια δύο ἀστέρια,
Μὲ χρυσὰ μαλλιά καὶ φιλιτσένια χέρια.
Ἦτανε γυμνὰ τὰ δροσερὰ τῆς κάλλη'
Πλὴν μακρὰ μαλλιά τὰ ἐσκεπάζαν πάλι
Κ' ἔχρυσόνανε κρίνου κορμὶ καὶ χιόνι.
Πάλι ἀκούστηκε τὸ ἄφαντὸ ἀηδάνι'
Πλὴν ἐφαίνετο μέσ' στὰ νερὰ τὸ στόμα,
Ἦ γλυκεῖα φωνὴ τὸ τραγουδιοῦ ἀκόμα
Κάτω ἀπὸ ἄφρον τὴν κόρη ἐθωροῦσε,
Ποῦ στὸν ποταμὸ νὰ πέσῃ τὸν καλοῦσε ! . . .

« Ἐλα, ἔλεγε τῆς κόρης τὸ τραγοῦδι,
« Ἐλατο τῆς γῆς κι' ἄλλης ζωῆς λουλοῦδι.
« Πέσε στὸ νερὸ καὶ μέσ' τῆς ἀγκυλιά μου
« Δός μου σὺ φωτιά καὶ πάρε τῆ δροσιά μου
« Ναι' στὸ κύμα μου θά ἰδῆς καινούργια φύσι,
« Κυματόβρεχτη ζωὴ θά σὲ δροσίση
« Κόσμο στὰ βαθεῖα νερὰ μου θάβροης κάτω,
« Νέο, δροσερὸ, μυστήριον γεμάτο.
« Ἄλλαις χαρναγαῖς καὶ νύχτες καὶ ἡμέραις
« Καὶ τοῦ ποταμοῦ τὰ ρεῦματα, ἄγερεις.
« Δὲν θά βρῆς νυχτιὰ στὸ κύμα μου τὸ κρῦο,
« Τὴν ἀγάπη μου θάχῃς γιὰ φῶς τὸ βοᾶδου
« Κι' ἦλιο γαλανὸ τὰ μάτια μου τὰ δύο,
« Ποῦ φωτίζουνε κι' αὐτὸν τὸν μαῦρο Ἄδη !
« Ἄχ ! πρώτη φορὰ δὲν σ' εἶδα τώρα μόνο
« Σ' εἶδα κυνηγὸ τὸ περασμένο χρόνον
« Δίχως νὰ με ἰδῆς ἐκάθησα κοντὰ σου
« Καὶ . . . ἀγάπησα τὴν ξένη εὐμορφιά σου.
« Τῆς Μητρίδος σου γῆς τὴν μνήμη ἐδῶ σβύσε'
« Σὺ θά ἦμ' ἐγὼ, κ' ἐγὼ εὐθὺς θά ἦσαι.
« Εἰς ἀφρόπλαστη θά κοιτεσαι ἀγκάλῃ
« Καὶ χρυσὰ μαλλιά θά σ' ἔχουνακερασμένα,
« Στήθη ἀθάνατα θά ἔχῃς προσκεφάλι
« Ὑπνο τὸ φιλὶ καὶ ὄνειρο ἐμένα !
« Ἐλα τρυφερὸ τοῦ Ἐλικῶνος κρίνο
« Κεῖνο τ' ἀγνώστο ποῦ πάντα συλλογιέσαι,
« Κεῖνο ποῦ ζητῆς, ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνο
« Στὴν ἀγκάλῃ μου, γλωμὸ μου ταῖρι, πέσε »
Κι' ἀπὸ τὸν ἄφρον ἄλλος ἄφρον, τινάχθη,
Κεφαλή χρυσή, Νεραΐδα, ἐπετάχθη'
Ὅφεις πούσβενε τοῦ οὐρανοῦ τ' ἀστέρια,
Φτερωτὸ κορμὶ καὶ μαρμαρένια χέρια
Κι' ἔλαμψε ὅλ' ἡ γῆ, τὰ δένδρα, τὰ τριφύλλια
Κ' ἐσκεπάσθηκε ὁ ἥλιος ἀπὸ ζήλεια !

Κρότος στὴ βαθεῖα ἀκούστηκ' ἔρημια,
Κορμὶ ἔπεσε μέσ' τὰ νερὰ τὰ κρῦα,
Στριφοῦρισε γιὰ μίαν στιγμὴ τὸ κύμα
Κ' ἦρε ὁ Ποιητὴς, ἀντὶ Νεραΐδας, μνημῆμα.

† ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΘΑΛΕΙΑΣ ΦΛΩΡΑ

Ὁ γλύπτης

ΘΑΛΕΙΑΣ ΦΛΩΡΑ

Εἰς τοὺς ἀγρούς

Ἄρώματα καὶ βλάστησις. — Μὴν Ἀφροδίτης. — Χαρὰ καὶ Παρθενία. — Ὁ θοῆνος τοῦ γκιώνη. — Ὁ ποιητὴς τοῦ Ὑμνον καὶ τοῦ Ἄνθος τῆς Ἀνατολῆς. — Τὸ μουσεῖον τῆς νεοελληνικῆς γλυπτικῆς. — Μάρμαρα καὶ Κυπρίοισσι. — Τὸ σάβανον τοῦ Χριστοῦ. — Ἐπανάστασις εἰς τὴν Ἀγιογραφίαν.

ΛΥΡΙΚΟΣ

ΕΣΑ εἰς τὸμο-
σχοδόλημα
τὸ ἀνάμικτον
τῶν ἀρθῶν,
εἰς τὸ σπάρ-
γος τὸ ἀσύλ-
ληπτον τῆς
βλαστήσεως
διακρίνει τις
τὴν καλλιτε-
χνικωτέραν

ἐκδήλωσιν τῆς μεγαλοφύας τοῦ Δημιουργοῦ. Ὁ Μάιος εἶνε ἀγαμφιλόως ὁ χαριέστερος τῶν μῶν, μὴν Ἀφροδίτης, καὶ εἶν ἦθελε ζωγράφος γὰρ τὸν προσωποποιήσῃ μόνον σὺς τὸν Ἔρωτα ἢ το δυνατόν γὰρ εἶρη τελειότερον πρότυπον. Εἰς τὸ ἀπέριτον πολύχρωμον τοπεῖον, τὸ ὁποῖον ἀπλοῦται διάστικτον ἀπὸ φύλλα ἀρθισμένα, ἐν-
πάρχει ἡ ἰδέα ἐνὸς Παραδείσου, τὸν ὁποῖον ὄνειροπόλησε πάντοτε ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ καὶ τὸ ὁποῖον ἀποκαλύπτει μόνον τὸ ἄρθος.

Ὁ μὴν αὐτὸς μοῦ ἐνθουσίσει δύο γυναῖκας. Ἡ μία μεθύουσα ἐξ ἀρώματος, ἐστεμμένη μὲ ἄρθη, μὲ τὴν κόμην ἄντην, ἀρεμίζομένην μέσα εἰς ἕνα λειψῶνα ἀρθοστεφῆ, εἶνε ἡ Χαρὰ ἢ τρελλή, ἡ ἀμέριμος, ἡ μηδὲν ὑπολογίζουσα καὶ τὰ πάντα δωρομένη.

Πόσοι ζητοῦν κάθε ἡμέρα μὲ δίσαν τὸ μειδιάμυ της, πόσοι ρηστεύουν τὸ βλέμμα της, πόσοι δὲν θὰ ἔδιδαν προθύμως ὅλα τὰ πλοῦτη των, τὴν δόξαν των ὅλην, διὰ μιαν ὥραν ἀληθοῦς χαρᾶς! Ἀλλὰ καὶ πόσοι, δυστυχέστεροι, οὔτε ἐλπίζουν γὰρ ποτὲ εἰς αὐτήν, οὔτε κατὰ τὴν σημερινὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τῶν ἀρθῶν, πόσοι ἔχουν γράψῃ μὲ τὸ ἴδιον χέρι των, ἀρωθεν τῆς φιλίας τοῦ οἴκου των, τοῦ βίου των τὰς λέξεις: «Ἐδῶ δὲν ὑπάρχει ἐλπὶς!» Ἀλλὰ καὶ πόσοι δὲν ἠξύνουν γὰρ περιθάλλουν τὴν φευγαλέαν αὐτὴν θεάν. Τὴν κρατοῦν πολλὰ σὺς χεῖρας των καὶ ἀνίκαροι γὰρ τὴν συγκρατήσουν, τὴν ἀφίρουν γὰρ πτε-

ρυγίσῃ. Πόσοι θὰ ἦσαν εὐτυχεῖς ἂν ἐγνώριζαν γὰρ εἶνε εὐτυχεῖς.

Καὶ σελαγίζει κατόπιρ εἰς τὸν ἀνέσπερον κόσμον τοῦ πνεύματος ἢ ἐπέροχος γαλήνη τῆς Παρθενίας, ἡ ἰδεώδης κόρη τοῦ αἰσθηματος καὶ τῶν ὄνειροπολήσεων—ὁ κάλυξ τῆς ζωῆς. Ἡ μαγεία τῶν ὀφθαλμῶν ἢ συναγωνιζομένη μὲ τὴν αὐγὴν τῆς ἑαρινῆς πρωίας σῶρει κάθε θνητὸν εἰς τὰ βάθη αἰθερίου κόσμου, κόσμον ἀγάπης καὶ ἐκστάσεως.

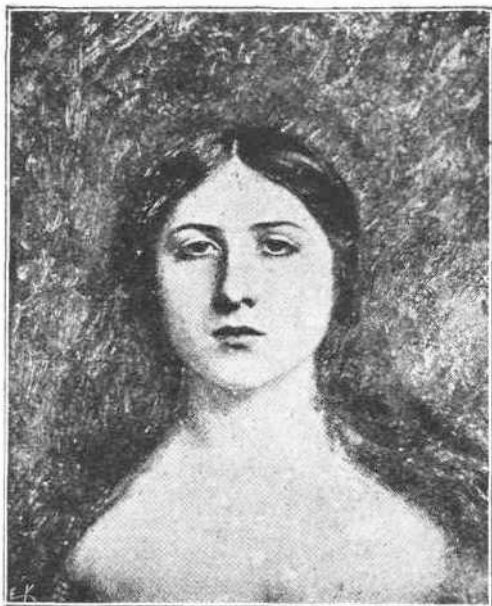
Καὶ ὅταν τὸ βράδυ, ὑπὸ τὸ πικρὸν φύλλωμα τῆς δειροστοιχίας, διὰ μέσον τῶν συστάδων τοῦ Β. κήπον ὁ γκιώνης ἐξαποστέλλει τὸν θρηγῶδη κρωγμὸν του, ὡσεὶ γὰρ κλαίη ἀπολεσθεῖσα ἀγάπην, καὶ βαρὺ τῶν ἰσπεριδοειδῶν τὸ ἄρωμα εἰσδίδει εἰς τὸ στήθος καὶ τὸ ἀραγεργῶ, ὁ Μάιος μοῦ φαίνεται, καὶ εἶνε, ἡ μεγαλειτέρα ἐνεσις ζωῆς, τὸ θεοπεισιώτερον τοῦ κάλλους ἔνασμα, τῶν αἰσθησεων ὁ πλέον ἀνυπέβλητος θρίαμβος. . .

Κατὰ τὸν μῆνα αὐτὸν τῶν ἀρθῶν καὶ τῆς ποιήσεως, ἢ κατ' ἐξοχὴν ρῆσος τῶν ἀρθῶν καὶ τῶν μῶν—τὸ ἄρθος τῆς Ἀνατολῆς—ἡ ποιητικὴ Ζάκυνθος παρηγγίζει τὸ Ἰωβιλαῖον τῆς γεννήσεως τοῦ κατ' ἐξοχὴν ποιητοῦ της, τοῦ κατ' ἐξοχὴν ἔθρικοῦ ψάλτου τῆς Ἐλευθερίας μας, τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ. Εἰς τὴν ὁμώνυμον πλατεῖαν τοῦ ποιητοῦ θ' ἀστράλῃ τὸ Περτελίσιον μάρμαρον, ἐρ' οὐ ἡ γλυφὴς ἐχάραξε τὴν ποιητικὴν μορφήν τοῦ Ποιητοῦ τοῦ Ἐθρικοῦ Ὑμνον καὶ ἡ κνανόλευκος ὑποχωροῦσα θὰ χαρτεῖσθαι τὴν ἀποκάλυψιν της. Καὶ ἦξεν ἀληθῶς τῆς τι-

Δ. ΓΕΡΑΝΙΩΤΟΥ

Παπαροῦνες

E. FRIANT Παρθενία

μης αυτής ο Σολωμός, όστις ήτο όντως ποιητής, εν τή εποχή δε εκείνη ο μόρος άξιος ποιητής. Η Γαλική ποιησις βεβαίως έσχε σπουδαιαν επ' αυτού επίδρασιν, άλλ' ή επίδρασις αυτή δεν έμείωσε τον Έθνικόν χαρακτήρα εν τή ποιήσει αυτού. Διά τον Σολωμόν θα γραφή ύργότερα ή άληθής κρίσις, διότι οι σημερινοί ύμνηται αυτού δεν είναι άντάξιοι του ποιητού. Σήμερον χειροκροτεί πάς Έλλην τὰ άποκαλυπτήρια και ψάλλει πάσα Έλληνική ψυχή την Έλευθερίαν, ή όποία

Απ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη Τών Έλλήνων τὰ Ίερά χαιρετίζει και αυτή τον έμπνευσμένον ήρωόδότης.

Έν τῷ προηγουμένῳ τεύχει έδημοσιεύθη άρθρον περί μιας μεγάλης ιδιοφυίας ήτις έδουσε εν αυτή

ΦΑΡΑ. Η συνφοσιία των γραμμάτων

τη άνατολή της ήτις επήρτη εις τὸ ίδιον λογικόν της: του Χαλεπά. Και άγαμνησομαι επί τη θλιβερά ταύτη εύκαιρία του Μουσειου της νεωτέρας έλληνικής γλυπτικής, τὸ όποιον εκτείνεται καλλιμάγαρον πέραν των στύλων του Όλυμπεου και των βαθράων του Ίλισου. Έκει, όπου θάλλει ή κυρίαρχος και κλειει ή ιτία. Διότι άναμνηστικῶς τὸ Α΄. Νεκροταφειόν Αθηνών ύπήρξε ζωή διαπολλούς γλύπτας μας, έχονν δε άραστηλωθή εν αυτω μνημεία τιμῶντα άληθῶς την νεοελληνικήν γλυπτικήν. Απ' αυτής της εισόδου, ο Χαλεπός με τὸ μνημειόν της Αφεντάκη μῆς διδει ένα τέλειον τόπον κλασικής άπλότητος. Ο παρθενικός αυτός τάφος ειρε τὸ ωραιότερον προσέλιον της τέχνης του νεκροταφείου. Είς έχαστον σχεδόν βήμα άνω της πενήμιου και σκιερῆς άτραπέδος, — ιδίως περί τὰ κενοτάφια Τσιτσα και Κορωή, και βοραιοανατολικῶς από του μνημείου Σχλημιαρ — και εν ύψοῦται μνημειόν ή νεωτέρα γλυπτική και μαρμαρογλυφία έχονν άποταμιέωση εκεί άρκετά ενσυνείδητον έργασίαν, από του Φυτάλη, του Χαλεπά, του Βιταύρη γλύφαντος των ώραιων εκείνον άγγελον, μέχρι του Βροῦτον, του Φιλίππου, του Σώχου, του Δημητρίου.

ΝΥΞ Σ. Σ.

Τὸ σάβανον του Τουρίου η μάλλον τὸ μαρδύλιον εκ του όποιου η φωτογραφία κατώρθωσε να μῆς δώση ακριβή εικόνα του πραγματικού σώματος του Ίησου έσταυρωμένου, τείνει να φέρη επαράστασιν εις την ζωγραφικήν. Ο τύπος του Χριστου, όρ παρεδέχθησαν όλοι οι ζωγράφοι, η στύσις του σώματος, τὰ καθημαγμένα μέλη, άτινα στερεοτόπως σχεδόν άνεπαριστῶντο, όλοι οι άπειράριθμοι Χριστοί της Αναγεννήσεως και των μεταγενεστέρων χρόνων, πρόκειται χάρις εις τὸ φωτογραφικόν θαύμα, όπερ εξαγγέλλεται εκ Παρισίων, να ύποστοῦν κλοισιμόν σηματικόν, ως προς την ιστορικήν ακρίβειαν.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Προσεχώς άρχονται κί έργασίαι της άναστηλώσεως του Έρεχθείου. — Πρόκειται ν' ανεγερθή εν Δαρφίνω μεγαλοπρεπές οικοδόμημα, εν τῷ όποιῳ θα συγκεντρωθῶσιν όλοι αι εν Έλλάδι σωζόμεναι χριστιανικαί αρχιότητες. Τὸ Χριστιανικόν αυτό Μουσειόν θα είναι πλούσιον εις τὸ είδος του, καθότι ύπάρχουσι πλείσταί αρχιότητες όπως κατατεθῶσιν εν αυτω. — Έν τινι άγρῷ εν Άγρινίῳ άνευρέθησαν πολλά αρχαιολογικά αντικείμενα, εν οίς και ψήγματα χρυσοῦ. — Μίαν ωραν μακράν της Τανάγρας άνευρέθη μέγα μνημειόν. — Κατεσχέθη εν Πάρῳ εις χειρας χωρικού άνάγλυφος πλάξ, παριστῶσα ίππεία γυμνόν μετά του ίππου του, όν προσπαθεί να δαμάση.

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Παρ' έχριτου λογίου έλάβομεν προς δημοσιέυσιν την εξής επιστολήν. Φίλε Κύριε Διευθυντά, Μία επιστολή Θα σῶς ζητήσω όλίγον χωρον δια να ρήξω μίαν κορυγήν διαμαρτυρίας κατά των καθημερινών πολειμῶν της τέχνης. Είμαι παλαιός δημοσιογράφος και δὲν θα παρεξηγηθῶ, έλπίζω, από τους νεωτέρους μου. Έλέγηθι ότι ο καθημερινός τύπος εφόνευσε τὸ Βιβλίον. Αλλοίμονον! Δὲν περιωρίσθη έως εδώ Φωνεῖται, ναί κύριε, καθημερινῶς φωνεῖται και την Τέχνην. Κάθε πρωί μαζί με τον καφέ, μῆς σεβθίρουν κί εφημερίδες μας — όχι όλοι ευτυχῶς — μελανοτυπώματα, εις τὸ ερεθῶδες χάος των όποιων ο δυστυχῆς αναγνώστης είναι ύποχρεωμένος να ανακαλύψη τὸ θέμα της εικόνας, τὰ πρόσωπα, την σύνθεσιν εν γενει. Δὲν θέλω να γράψω και εγὼ τὸ κλασικώτατον εκείνο όσφ και άλυσιτελές «ύψώσατε φωνήν» δια τὰ φαινόμενα αυτά της καλλιτεχνικής αβαρίας, άλλ' ήθελα να εξώρκιζα τους φίλους δημοσιογράφους όπως σκεφθοῦν από κοινού, χάριν αυτής της δυστυχῆς εν Έλλάδι τέχνης, ίνα περιστείλουν τὰ άνοραγαθήματα ξυλογράφων και πιστων κ.λ.π. και να προτιμήσουν όλιγοτέραν ίσως κυκλοφορίαν του φύλλου των περιοριζόμενοι εις την ακρίβειαν των είδησεων και άφίνοντες ήσυχον την τέχνην, ή όποία και σχεδιασθήν ίκανόν άπαιτεί και εκτελεσθήν και πολλά άλλα, άτινα δὲν είναι δυνατόν να διαθέτη μία καθημερινή εφημερίς,

Αλλά κάθε έκτακτον γεγονός δὲν δύναται η να έχη και τὰς άμφοσθησεις. Και ήρχισεν ο πόλεμος μεταδὲν των σοφῶν και τόσαι έλπίδες πιστων, οι όποιοι θα ήθελαν να λατρεύουν όχι τὰ φαρταστικὰ σώματα του χρωστήρος των ζωγράφων, άλλ' αυτό τὸ σῶμα, οίον ήτο, ήρχισαν να φυλλορροοῦν. έως ότου καμμία νέα άνακάλυψις συγκινήση τὰ πλῆθη Έως τότε όμως, ως άρκεσθώμεν εις τὸ ίσρὸν μαρδύλιον του Τουρίου, όπερ έχει και τὰς μεγαλειτέρας πιθανότητας της αβητηίας.

ΔΑΦΝΙΣ

μετά τον τελευταίον μάλιστα πεντάλεπτον συναγωνισμόν.

Περὶ τὸν ν' αναφέρω ότι εν και τὸ αυτό ξυλογράφημα εφίγουράρησε κάπου ως βασιλεύς της Άγγλίας, ως τζόκευ ίπποδρομίου της Μαδρίτης, ως Σεριλ Ρόδ και ως Μαρκόνι. Αυτά είναι πλέον άνω ποταμῶν, δια τὰ όποια μόνον διαστολή των χειλέων εις πλατύν γέλωτα θα ήρμοζε. Θα μου είπητε, ότι αυτό συμβαίνουν και εις... Παρισίους. Δὲν έχω καμμίαν όρεξιν να τὸ άμφοσθητήσω, άλλ' καλόν θα ήτο, εάν συμβαίνον αυτά εκεί, εδώ να μῆ... επαναλαμβάνονται. Συγγνώμην δια τὰς φλυάρους παρατηρήσεις μου. Μεθ' ύπολήψεως

Δημόκριτος

— Είς Αμερικανός, ο κ. Σμιθ, ήγόρασεν άντι 25,000 φρ χρ. την μεγάλην εικόνα του Ρούβενς, την « Αγίαν Οικογένειαν» και την προσέφερεν εις τὸ Καλλιτεχνικόν Μουσειόν της Ν. Γόρκης. — Προεκήρυξε διαγωνισμόν με άθλον 100 δρ. ή «Νέα Σκηνή» δια σχέδιον διαφημίσεως της θερινῆς περιόδου των θεατρικῶν έργασίων της. — Προεκήρυξε διαγωνισμόν με άθλον 150 δρ. τὸ «Διεθ.ές Πρατήριον» επίσης δια σχέδιον διαφημίσεως. — Ο κ. Φρ. Αριστέυς νέον έργον άπεπεράτωσε, τον « Έσταυρωμένον» τολμηρῶς έμπνεύσεως και ισχυρῶς πρωτοτυπίας. Ενθυμονται οι αναγνώσταί της «Πανακοθήκης» ότι εν τῷ γ' αυτής φύλλῳ προεκήρυξε διαγωνισμόν όπως φιλοτεχνήθῃ εικών παριστῶσα τον Χριστόν εν Έλληνική μορφῇ. Τὸ έργον του κ. Αριστέως, αν μῆ εῖς όλοκλήρου, κατά τὸ πλείστον σχετικῶς πληροῖ τους θεμελιωδεστέρους όρους του διαγωνισμοῦ εκείνου, εφ' ο και άξιοῦται εξαιρετικής δόλως μνείας Η εικών αναπαριστῶ μίαν κεφαλήν Φοίβου Απόλλωνος έσταυρωμένου επί φανταστικῷ σχεδόν σταυροῦ εν άπόπτῳ, και με τον ακάνθινον στέφανον εν είδει ακτινωτοῦ. Τὸ έργον εθαυμάσθη εν τῇ Έταιρεία των Φίλων του Λαού την Μεγ. Πέμπτην, κατά την διάλεξιν του ήμετέρου συνεργάτου κ. Χρ. Ηλιοπούλου, πραγματευθέντος ευγλώτως ακριβῶς τὸ θέμα τοῦτο, της συναρείας του χριστιανισμοῦ προς τὸ αρχαίον Έλλ. πνεῦμα. Τὸν «Απόλλωνα — Χριστόν» του κ. Αριστέως θα δημοσιεύσωμεν εις τὸ προσεχές φύλλον. — Απήλθεν εις Σμύρνην ο νεαρός καλλιτέχνης κ.

Γ. Προκοπίου όπως διωργανώση αυτόθι ιδίαν έκθεσιν τῶν ἔργων του. Εἰς ταῦτα συμπεριλαμβάνονται καὶ τέσσαρες νεώτατοι πίνακες του. Ἡ «Δύναμις τῆς ὕλης» φανταστικὴ ζωγραφία ἐκκεντρικῆς συλλήψεως, παριστῶσα γυναῖκα, περὶ τὴν ὁποίαν ἔρπει ὄφεις, ἀνωθεν ὀρχοῦνται δαίμονες, ἐνῶ τὸ τέκνον τῆς πεθαμένου, ἡ κιθάρα τῆς με τετραυσμῆνας χορδὰς καὶ τὸ κηρίον στυπτόν εἰκονίζουσι ὅλην τῆς ἐρημίας τὴν διέψιν. Τὰ ἄλλα του ἔργα εἶνε προσωπογραφία τῆς ἡμέτερας συμπαθοῦς συνεργάτιδος δεσποινίδος Αἰμυλίας Κούρτελη, ὁ «Σαυλώκ», ἔργον πολλῆς ἀξίας καὶ ἐν τοπίῳ.

—Ο κ. Λύτρας ἐπεράτωσε μίαν θαλασσογραφίαν ἔξοχον.

—Ο κ. Μαθιόπουλος ἐπεράτωσε δύο προσωπογραφίας: τῶν κυριῶν Μάτσα καὶ Μάνου.

ΓΛΥΠΤΙΚΗ

Συνέστη ἐπιτροπὴ ὅπως ὁ ἀνδρὶς τοῦ Διάκου ἐν ἐφιλοτέχνησεν ὁ γλύπτει κ. Ἰ. Καρακατσάνης (καὶ οὐ εἰκόνα ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῇ «Πινακοθήκῃ», ἐν τῷ β'. φύλλῳ) στηθῆ καὶ ἐν τινι τῶν Ἀθηναίων πλατεία. Τὸ ἔργον ἐστοίχισε 35,000. Ἦδη ὁμοῦ γάριν τοῦ σκοποῦ, ὁ καλλιτέχνης συγκατετέθη νὰ λάβῃ μόνον 16,000 δρ. τροποποιῶν ἐν τισι αὐτῶ. Ἡ ἐπιτροπὴ διὰ τὴν ἐν Ἀθήναις ἰδρυσιν τοῦ ἀνδριάντος ἀπερτίσθη ἐκ τῶν κ.κ. Σ. Μερκούρη δημάρχου, Ν. Καζάζη Προέδρου τοῦ «Ἑλληνισμοῦ», τοῦ βουλευτοῦ Σ. Κυριαζῆ, τῶν δημοτικῶν συμβούλων Μ. Κατσιμπαλῆ, Μ. Ὀριγῶνη, τοῦ διευθυντοῦ τῆς «Πινακοθήκης» Δ. Ι. Καλογεροπούλου, τῶν ἐργαστασιάρχων Ἀλ. Ρετσίνα, Κ. Λιγυνοῦ, Ε. Φινοπούλου καὶ τοῦ φιλολόγου Χρ. Ἡλιοπούλου.

—Τὸ ἐν Βερολίῳ ἐγερθερῶμενον μνημεῖον τοῦ Βάγνερ κατασκευασθήσεται ἐκ Πεντελῆσιου μαρμάρου τῆ συστάσει τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Τὴν 14 Ἀπριλίου (ν) ἤνοιξεν ἐν Κων) πόλει ἡ δωδεκάτῃ διεθνῆς Καλλιτεχνικῆ Ἐκθεσις, γεγονός ἀρχετὰ σημαντικὸν διὰ πόλιν μὴ ὑποστηρίζουσαν τὰς Καλὰς Τέχνας. Ἡ ἐκθεσις αὐτὴ ὑπερέβη πάσας τὰς προηγουμένας. Περιλαμβάνει πολλὰς εἰκόνας ἀξίας λόγου. Διακρίνονται οἱ Ἴταλοι ζωγράφοι, οἱ ὁποῖοι ὡς ἐκ τῆς μετακλήσεως ἐν Κων)πόλει τοῦ Μπελίνη ἀπὸ τοῦ ΙΕ' ἔτι αἰῶνος, εἶχον κάποια δικαιώματα ἰδιαιτέρας ἐν Τουρκίᾳ ἐκτιμήσεως καὶ οἱ Γάλλοι. Ἐκθέτουσιν ἔργα ὁ πρόεδρος τῆς κριτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Αὐτοκρατορικῆς καλλιτεχνικῆς σχολῆς Ἀχμέτ Ἀλῆ Πασᾶς, μαθητῆς τοῦ Gétome τοπειογράφου, ὁ Χαμδῆ βέης, διευθυντῆς τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Μουσείου μαθητῆς τοῦ Μπουλανζέ, ὁ Ἀχμέτ Ριφαῆτ καὶ ἄλλοι.

Εἰς τὴν ἐκθεσιν μετέσχον καὶ Ἕλληνες. Πρώτῃ ἡ δεσποινὶς Θάλεια Φλωρᾶ ἐκθέτει 21 ἔργα, κορητιογραφίας, ἐλατιογραφίας καὶ μολυβδογραφίας. Ἐκθέτει πέντε προσωπογραφίας, σπουδὰς καὶ ἀρχαῖα μνημεῖα τῶν Ἀθηναίων, Καρυάτιδας, Πνῦκα, Ἀπτερον Νίκη, Ἐρεθβεῖον κ.λ.π., ἀτινα εἰργάσθη κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις διαμονὴν τῆς. Ο κ. Ἀλεκτορίδης ἐκθέτει δύο προσωπογραφίας καὶ δύο σπουδὰς. Διακρίνονται τὰ ἔργα τοῦ Ἴταλοῦ καθηγητοῦ Ζονατο, διπλωματούχου τῆς Ρώμης ἐκθέτοντος Μουσουλμανικὰς ἠθογραφίας, τοπεῖα, ἀνατολικὰς ἀμφιέσεις καὶ θαλασσογραφίας. Πολλὰ ἔργα ἐκθέτει ὁ Ἴταλός ἐπίσης L. de Mango, ἀπόφοιτος τῆς Καλλιτεχνικῆς σχολῆς τῆς Νεαπόλεως. Ἦν ὅλα ἐκτίθενται 265 ἔργα ζωγραφικῆς, ἐκ τῶν 316 ἐν συνόλῳ ἐκτεθέντων. Ἡ γλυπτικὴ ἀντιπροσωπεύεται πενιχρότατα διὰ δύο μόνον γλυπτῶν, τοῦ

M. I. Chénéb βέη καὶ τοῦ E. Osgan. Ἐπίσης ἐκτίθενται ἔργα τινὰ χαρακτηριστικῆς καὶ σχεδία.

Τῆ βῆ Ἀπριλίου ἐτετέθησαν ἐν Συμ)νῇ τὰ ἐγκαινία τῆς β' καλλιτεχνικῆς ἐκθέσεως τοῦ Πανιωνίου συλλόγου.

Ἐκθεσις Πανιωνίου

Κατὰ τὴν Ἐκθεσιν ταύτην ἐξετέθησαν 177 ἔργα, ἐξ ὧν 96 ζωγραφικῆς ἐξ ἐπαγγέλματος καλλιτεχνῶν, 26 ἔργα γλυπτικῆς, 10 ἀρχιτεκτονικῆς, 33 ἐρασιτεχνῶν, 8 φωτογραφίας καὶ 4 σχέδια μηχανικῆς.

Τῆς ἐκθέσεως μετέσχον πάντες σχεδὸν οἱ ἐν Συμ)νῇ καλλιτέχναι καὶ πλεῖστοι ἐξ Ἀθηναίων. Ἐκ τῶν πρώτων ἐξέθεσαν οἱ κ.κ. ἀδελφοὶ Ἀντωνιάδου, Β. Βερνάρδος 12 ἔργα κατὰ τὸ πλεῖστον σπουδᾶς, Ε. Ἰωαννίδης προσωπογραφίας, Ο. Κούρτοβιχ ἐκθέσας 8 ἔργα, ἐν αἷς ἀπεικονίσει Σιμυρναϊκῶν σκηνῶν, Χ. Σωρᾶκος 3 συνθέσεις καὶ 1 θαλασσογραφίαν, Γ. Δημητριάδης διακριθεὶς ἐν τῇ ἐκθέσει διὰ 14 γλυπτικῶν ἔργων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξέχον ὁ Χειμῶν καὶ ὁ Θνήσκων μάρτυς, Ν. Καραγιώργης καὶ Φ. Πραξίας.

Ἐξ Ἀθηναίων ἐκθέτουσιν ἔργα οἱ κ.κ. Κ. Βολονάκης 3 θαλασσογραφίας Γ. Ἰακωβίδης ἀπὸ πρώτον μᾶθημα τῆς μουσικῆς καὶ ἐπιτραπέζια, Ν. Λύτρας τὰ «Ἀνθῆ Ἐπιταφίου» καὶ τὸν «Χασομέρην», Ο. Φωκᾶς 6 ἀπεικονίσεις ἀρχαίων μνημείων τῶν Ἀθηναίων, Ν. Ὁθωναῖος Τρικυμῖαν, ἐν τοπίῳ καὶ μίαν θαλασσογραφίαν καὶ Κ. Ρωμανίδης 3 τοπεῖα. Αἱ δεσποινίδες Θάλεια Φλωρᾶ τὴν «Ἠχώ», ἔργον ἐξαιρετον, «Κακὰς εἰδήσεις», «κεφαλὴν Νηρηίδος», «Χρυσάνθεμα» καὶ 2 σπουδὰς, Σ. Λασκαρίδου «Δρόμον Πατριῶν», «Ἀγορὰν Αἰδῆψου», «Χωρικὸς πηγα» καὶ «Βράχους» ἐκτεθέντα πάντα ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐκθέσει τῶν Ἀθηναίων καὶ Φοῖβη Κοντοπούλου ἐκθέσασα σύνθεσιν γυναικῆς ἀναπαυομένης. Ἐκ Μονάχου ὁ κ. Σαββίδης ἐξέθηκε τὴν «Χορεύτριαν» ἔργον πολλοῦ λόγου ἀξίον, κεφαλὴν Ὀλλανδοῦ, Ἐσωτερικὸν ἐργαστηρίου, 4 κεφαλὰς καὶ μίαν σπουδὴν. Ὡσαύτως ἐκτίθεται καὶ μία κεφαλὴ γυναικῆς τοῦ ἐν Φλωρεντία ἀκμάσαντος Ἑλλήνου καλλιτέχνου Ν. Κουνελάκη.

Πρὸς τοῦτοις ἐκθέτουσι καὶ ξένοι οἱ κ. κ. Μιλλῆς Bricard, Mell Wood H., Goutier, Guclin, Kampi, Preziosi, Pinard Moya, Possau Debat E.

—Ἦνοιξεν ἐν Χαλκίδι παρισταμένης τῆς Βασ. Οἰκογενείας τῇ 23 Ἀπριλίου ἡ Πανελλήνιος ἐκθεσις τῆς Γυναικείας βιοτεχνίας, ἣν διωργάνωσαν ὁ σύλλογος κυριῶν «Ἐργὰν Ἀθηναίων». Ἐκ τῶν ἐκθεμάτων, τὸν γενικὸν θαυμασμὸν προεκάλεσεν ἔργον ποικιλικῆς τῆς ἐκ Τρικκάλων δεσπ. Ποντολέοντος, παριστῶν τὸν Ὀθέλλον διηγούμενον εἰς τὴν Δυσδαίμοναν τὰς νίκας του, ἀξίας 10,000 δρ.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Εἰς νέαν ἀσκήσιν μαθητῶν καὶ μαθητῶν τῆς κ. Λόττνερ παρέστησαν πολλοὶ ἀκροαταί. Τὸ Trio τοῦ Mozart ἐκτελεσθέν ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Κροκίδα κυμβαλιστρίας, Δέφνερ τετραχορδιστοῦ καὶ Μανούση βιολιστοῦ ἐνεποίησεν ἀρίστην ἐντύπωσιν. Ἡ δεσπ. Ράλλη ἐψάλλε τὸ Air τῆς «Κλεοπάτρας» τοῦ Händel καὶ τὴν Σιρενάταν τοῦ Bizet πολὺ εὐμορφα, ἡ δεσπ. Καμπανᾶκη ἀπέδειξε ἀληθῆς τάλαντον φωνῆς, ὁ κ. Οὐρμπαν ἐψάλλε μετ' ἐξόχου ἐπιτυχίας, ἡ δεσποινὶς Κουλουμοπούλου ἐπευφημήθη παταγωδῶς εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον, ἡ δὲ δεσπ. Ράλλου Σιμολένσκη ἔδωκε νέον δεῖγμα τῆς τέχνης τῆς μετὰ τὴν Πολωνίαν τοῦ Chopin.

—Ἐν Μιλᾶνῳ ὁ ἐκδότης μουσικῶν ἔργων Σανζόνι, ὁ ἀντίπαλος τοῦ Ricordi, προεκήρυξε διεθνή διαγωνισμόν μετ' ἄθλον 50,000 φρ. χρ. πρὸς σύνθεσιν μονοπράκτου λυρικοῦ δράματος, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα περὶ τῆς «Καβαλλερίας Ρουσσικᾶνας». Τὸ βραβευθόμενον θὰ παρασταθῇ εἰς Μιλᾶνον τῷ 1904.

ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΦΥΛΛΟΥ

εἰς οὐδένα ἐκ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ συνδρομητῶν θὰ σταλῇ πλέον ἢ «Πινακοθήκη», ἀν μὴ προαποσταλῇ ἡ ἐτησίᾳ ἢ ἐξάμηνος συνδρομὴ τοῦ ἀρξαμένου ἔτους. Πείρα τοῦ παρελθόντος πικρὰ ἐπιβάλλει τὸ γενικὸν αὐτὸ μέτρον. Παρακαλοῦνται ἐπομένως ὅσοι ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀνελλιπῶς ἡ ἀποστολὴ τῆς «Πινακοθήκης» νὰ ἀποστείλωσι πρὸς τὴν διεύθυνσιν δι' οἰουδήποτε μέσον ἢ διὰ τῶν ἀνταποκριτῶν μας τὴν συνδρομὴν των, μετὰ τὴν λήψιν καὶ μόνον τῆς ὁποίας θὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου.

Καθίσταται γνωστὸν εἰς τοὺς κ. κ. συνδρομητᾶς τῆς «Πινακοθήκης» οὗ ἡ

ΜΕΓΑΛΗ ΦΩΤΟΤΥΠΙΑ

ἡ κατ' ἔτος ὡς ΔΩΡΟΝ προσφερομένη εἰς αὐτοὺς, ἐφέτος θὰ διανεμηθῇ μετὰ τοῦ προσεχοῦς φύλλου, τῆς 1ης Ἰουνίου, μόνον εἰς τοὺς πληρώσαντας ἐτησίαν συνδρομὴν συνδρομητᾶς. Ἐφέτος ἡ φωτοτυπία μας εἰκονίζει θαυμασίαν Ἑλληνικὴν οἰκογενειακὴν ἐορτήν, τὸ Πάσχα ἐν χωρικῇ οἰκίᾳ. Ἐφιλοτεχνήθη ἐπίτηδες πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὑπὸ τοῦ καλλιτέχνου συνεργάτου τῆς «Πινακοθήκης» κ. Φοίβου Ἀριστέως. Ἡ φωτοτυπία παρασκευάζεται ἤδη ὑπὸ τοῦ εἰδικοῦ φωτοτύπου τῆς «Πινακοθήκης» κ. Β. Παπαγιαννοπούλου.

Παρακαλοῦνται καὶ πάλιν οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ ὅπως σπεύσωσι καὶ ἀποστείλωσιν ἂ π' εὐθείας, ἅμα τῇ λήψει τοῦ παρόντος φύλλου πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Πινακοθήκης» διὰ ταχυδρομικῆς ἢ τραπεζιτικῆς ἐπιταγῆς ἢ δι' ἐπιστολικῆς ἐπι συστάσει ἢ εἰς τοὺς ἀνταποκριτᾶς μας τὴν συνδρομὴν τοῦ β'. ἔτους, ἵνα πάραντα τοῖς ἀποσταλῇ

ΤΟ "ΠΑΣΧΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ,,

Εἰς τοὺς πληρώσαντας ἀργότερον τὴν συνδρομὴν των, τὸ δῶρον αὐτὸ δὲν θὰ δοθῇ, διότι ἡ ἐκτύπωσις τῆς φωτοτυπίας γενήσεται εἰς τόσον μόνον ἀριθμὸν ἀντιτύπων, ὅσοι καὶ οἱ δικαιούμενοι νὰ λάβωσιν αὐτὴν συνδρομηταί. Ποιοῦμεν ἀπὸ τοῦδε τὴν δὴλωσιν ταύτην πρὸς ἀποφυγὴν παραπόνων.

Τὸ "ΠΑΣΧΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ,, εἶνε ἐξόχως ἐπιτυχῆς εἰκόνα, ἡ ὁποία δὲν πρέπει νὰ λείπῃ ἀπὸ καμμίαν Ἑλληνικὴν αἰθουσαν, μεγάλου ἢ καλύβης.

Διὰ τοὺς μὴ προσπληρώσαντας συνδρομητᾶς, τὸ «Πάσχα ἐν Ἑλλάδι» θὰ τιμᾶται

δραχμὰς τρεῖς.

Πρὸς τὸν ἐν Συμ)νῃ διακεκριμένον δημοσιογράφον κ. Γ. Βονιζαλίδη ἢ «Πινακοθήκῃ» ἐκφράζει θερμὰς εὐχαριστίας διὰ τὰς ὑπὲρ αὐτῆς μακρὰς εὐμενεῖς κρίσεις ὡς ἐδημοσίευσεν ἐν κεντρῷ ἄρθρῳ τῆς «Ἀμαλθείας».

ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΩΡΕΑΙ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Οἱ μέχρι τῆς 15 Μαΐου ἀναγεοῦντες ἐτησίαν συνδρομὴν τοῦ β'. ἔτους ἐκ τῶν παλαιῶν συνδρομητῶν τῆς «Πινακοθήκης», λαμβάνουν, ἀν θέλουν: τὴν «Σφῦραν», τὸ ἔβδομαδιαῖον εἰκονογραφημένον σατυρικὸν φύλλον ἧς ἡ συνδρομὴ εἶνε 5 δρ., ἀντὶ 3 δρ. μόνον καθ' ἕνα τὸ ἔτος. Τὸν Α'. τόμον τοῦ μέχρι τοῦδε ἐκδομένου «Μουσείου» τιμώμενον 15 δρ., ἀντὶ 7 δρ. μόνον. Τὴν «Ἐπετηρίδα τῶν Φιλοτέχνων» πολυτελὲς λεύκωμα καλλιτεχνικῶν ἔργων, τιμωμένην 4 δρ., ἀντὶ μόνον δύο. Δωρεῶν δὲ τὸ «Πάσχα ἐν Ἑλλάδι» ἐκδοθησόμενον προσεχῶς.

Οἱ διὰ πρώτῃν δὲ φορὰν ἤδη ἐγγραφόμενοι καὶ προσπληρώσαντες ἐτησίαν συνδρομὴν μέχρι τῆς 15 Μαΐου λαμβάνουσι μετὰ τῶν εἰρημένων ἐκπτώσεων τὴν «Σφῦραν», τὸ «Μουσέιον», τὴν «Ἐπετηρίδα τῶν Φιλοτέχνων», πρὸς τοῦτοις δὲ τὸ «Κρυφὸ σχολεῖο» τοῦ ἀειμνήστου Γύζη, φωτοτυπίαν ἔξοχον, τιμωμένην 3 δρ., ἀντὶ μόνον μᾶς δραχμῆς. Τὰς «Ἐντυπώσεις τῆς ζωῆς» τιμωμένας δρ. 2, ἀντὶ μᾶς δραχμῆς καὶ τὰ «Χρυσάνθεμα» ὧν ἡ ἀρχικὴ ἀξία εἶνε 3 δρ., ἀντὶ δύο. Πρὸς τοῦτοις θὰ λάβωσι καὶ οὗτοι δωρεῶν τὴν μεγάλῃν φωτοτυπίαν τοῦ β'. ἔτους τὸ «Πάσχα ἐν Ἑλλάδι». Ἄπαντα ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

"ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

ΤΟ "ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ,, πίναξ Ν. Γύζη. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα. Δρ. 2.

ΟΙ "ΔΥΟ ΠΟΝΟΙ,, δράμα Φρ. Κοπλέ, κατὰ μετάφρασιν Ἀγίδος Θέρου. Τιμᾶται δρ. 1. Ἐπὶ Ὀλλανδικοῦ χάρτου δρ. 2.

ΤΟ "ΜΑΥΣΩΛΕΙΟΝ,, δράμα Ν. Λάσκαρη καὶ Π. Δημητρακοπούλου. Τιμᾶται δραχμῆς.

ΤΟ "ΠΑΣΧΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ, ΠΙΝΑΞ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΠΝΕΥΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΟΥ ΦΡΙΞΟΥ ΑΡΙΣΤΕΩΣ

ΣΥΝΤΕΘΕΙΣ ΧΑΡΙΝ ΤΗΣ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,"

ΤΟ "ΠΑΣΧΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ," φωτοτυπείται ήδη εις μέγα σχῆμα. ὡς τὸ τοῦ «Κρυφοῦ σχολείου», θὰ διανεμηθῆ δὲ

Δ Ω Ρ Ε Α Ν

εἰς τοὺς προπληρώσαντας ἐτησίαν συνδρομὴν συνδρομητὰς τῆς "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,"

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,"

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος τῆς «Πινακοθήκης» διὰ τὴν Αἴγυπτον, πλὴν τῆς Ἀλεξανδρείας, εἶνε ὁ κ. Ν. Κούτσινας, περιοδεύων ἀνταποκριτῆς τῆς «Ὁμοιοῦσας» διὰ δὲ τὴν Ῥωσίαν ὁ κ. Ἀν. Μάλκος ἐν Ὁδησσῷ (Alexandrowski Prospect No 3).

Φύλλα τῆς «Πινακοθήκης» πωλοῦνται ἐν Ἀθήναις εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας», Σαλιβέρον, Ἐλευθερονδάκη, Μπέκ. Ἐν Πειραιεὶ εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον Γ. Ἀλεξάνη. Ἐν Κερκύρα εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον Σ. Γουλιῆ. Ἐν Σύρω, Λαρίση, Ναυπλίω εἰς τὰ πρακτορεῖα τῶν ἐφημερίδων. Ἐν Καλάμαις εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον Βουγιούκα. Ἐν Τήνῳ εἰς τὰ γραφεῖα τῆς «Προόδου». Ἐν Πόρτ Σαῖδ εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον Παπαντωνοπούλου. Ἐν Σμύρῃ εἰς τὰ γραφεῖα τῆς «Ἀμαλθείας». Ἐν Ν. Ὑόρκη εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἀτλαντίδος.» Ἐν Καρλοβάσῳ Σάμον εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον Ν. Σαράντιον. Ἐν Βουκουρεστίῳ εἰς τὰ γραφεῖα τῆς «Ἰριδος».

Ἀνταποκριταί. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἀλ. Παπαδόπουλος δημοσιογράφος, ἐν Ζακύνθῳ Δ. Ζώης διευθυντῆς «Μουσῶν», ἐν Κερκύρα Μάρκος Πιέρρης, ἐν Πύργῳ Τρύφων Κανελλόπουλος, ἐν Μιτυλήνῃ Π. Λιβαδιώτης, ἐν Χανίοις Ἀρτεμισία Δανδράκη διευθύντρια «Σπινθήρος», ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἡρ. Φερνάνδης (Οἶκος Ἀλλατίνη), ἐν Βερολίνῳ Ἰω. Χατζηλουκάς, ἐν Παρισίοις Π. Διβάρης ἰατρός, ἐν Κωνσταντινίῳ Κ. Κοιτογιάννης.

Λίαν προσεχῶς

ΑΙΜΥΛΙΑΣ ΚΟΥΡΤΕΛΗ

"ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ,"

ΛΥΡΙΚΑΙ ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,"

Δραχ. 2. — Διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς «Πινακοθήκης» δρ. 1.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὰ γραφεῖα μας.

Δ. ΚΑΒΡΑΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ

— Ὁδὸς Σταδίου 56. —

Ἀριστοτεχνικὴ ἐκτέλεσις φωτογραφιῶν παντὸς μεγέθους. Στάσεις καὶ φωτοσκιάσεις καλλιτεχνικαί. Τὸ φωτογραφεῖον τοῦ κ. Κάβρα ἱκανοποιεῖ ὅλα τὰ γούστα καὶ ὅλας τὰς ἰδιοτροπίας.

ΕΛΠΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΕΝ CHALAKAN ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Τ. ΚΑΖΩΤΗΣ

Συνδρομὴ ἐτησία Δρ. 15.

Ἀπευθυντέον εἰς τὴν «ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΝ».

Παραδίδονται μαθηματὰ Γερμανικῆς εἰς ἀρχαίους καὶ μὴ Τιμαὶ συγκαταβατικά. Ὁδὸς Λαυδάλου ἀριθ. 3. (Συνεικία Πλάκας).